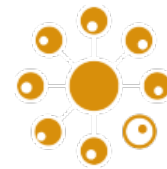

Begaafdheids
ProfielScholen

Kracht, expertise en vindbaarheid
BPS scholen vo

2020

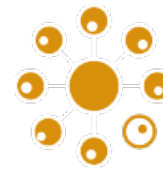

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Antoniuscollege Gouda (onderdeel Carmelcollege)	4
Bataafs Lyceum	7
Bernardinuscollege.....	9
Bonhoeffer College.....	11
Christelijk College Nassau-Veluwe	13
Christelijk Lyceum Veenendaal	15
Corderius College	17
Corlaer College	19
CSG Het Noordik.....	20
Dalton Voorburg.....	23
Eckartcollege Eindhoven	25
Emelwerda College.....	28
Fons Vitae Lyceum.....	30
Gymnasium Apeldoorn.....	32
Gymnasium Bernrode	33
Gymnasium Camphusianum	35
Gymnasium Juvenaat	37
Gymnasium Novum.....	38
Het College Weert-Cranendonck	39
Het Stedelijk Zutphen.....	41
Hondsrug College	43
ISG Arcus.....	45
Keizer Karel College	46
Ludger College.....	47
OMO sg Tongerlo Norbertus Gertrudis Lyceum	49
Openbaar Lyceum Zeist.....	52
Oranje Nassau College Parkdreef.....	54
Orion Lyceum	55
ORS Lek en Linge	56
Porta Mosana College	57
Praedinius Gymnasium.....	59

RSG Magister Alvinus	62
SG Huizermaat.....	63
Sint-Janslyceum.....	64
Sint-Oelbert Gymnasium	65
SSVOZ Picasso Lyceum	66
Stedelijk Gymnasium Nijmegen	67
Stedelijk Gymnasium osg Piter Jelles	70
Stedelijk Gymnasium Schiedam	72
Stella Maris College	74
Theresialyceum	75
Thomas a Kempis College.....	78
Titus Brandsmalyceum	80
Trinitas Gymnasium.....	81
Vechtdal College.....	84
Walburg College	86
Zaanlands Lyceum	87
Zuider Gymnasium	89

Antoniuscollege Gouda (onderdeel Carmelcollege)

“WHERE THE MAGIC IS”

Contactgegevens

John Mottstraat 2-4, 2806 HP Gouda. Website: <http://www.antoniuscollegegouda.nl/>

Motto

Op school kom je in contact met leeftijdgenoten en ontwikkelingsgelijken en dat is zeker in de leeftijdscategorie tussen 12 en 18 jaar erg belangrijk. Het is de fase waarin de leerling zich richt op de peergroup en zich wat meer losmaakt van thuis. Leerlingen experimenteren met gedrag, leren zichzelf kennen en ontwikkelen hun identiteit. Erbij horen is wezenlijk en dit erbij horen kan voor de groep hoogbegaafde leerlingen worden gestimuleerd door maximaal uitgedaagd te worden. Ze maken dan net als hun peers de gewone leerervaringen mee, – een basis voor dit onderwijs. We willen graag dat leerlingen zich gezien en gehoord voelen en maken tijd vrij om in gesprek te zijn met elkaar; met je tutor, je docenten en met de hoogbegaafdencoach.

Over de school

Op het Antonius doe je havo of vwo (atheneum of gymnasium): in het Nederlands, of in het Engels op ons TTO. Houd je van techniek, onderzoeken en ontwerpen dan kies je voor het Technasium. Wil je veel uitproberen, ontdekken en meemaken dan ga je voor Breed.

TTO

Kies je voor TTO dan ga je op uitwisseling, je e-mailt met leeftijdgenoten wereldwijd, speelt Engels theater en nog veel meer. Op het vwo doe je ook mee aan het Pre University Programme: Global Perspectives and Research (GPR). Op de havo haal je je Cambridge certificate voor Engels, op het vwo het internationaal erkende International Baccalaureate (IB)-certificate.

Gymnasium

Gymnasium en Technasium kun je op het Antonius op een unieke manier combineren. Je werkt aan uitdagende projecten met technisch-gymnasiale onderwerpen, zoals: het ontwerpen van decors voor klassieke toneelstukken, klassieke architectuur, technische en filosofische concepten uit de oudheid vertalen naar het heden en nog veel meer. Je kunt natuurlijk ook kiezen voor de combinatie van gymnasium met TTO of Breed. Ook dan maak je in de brugklas kennis met Latijn en de wereld van Romeinen en Grieken.

Technasium

Wat doet een luchtverkeersleider, architect, sterrenkundige, bioloog, civiel ingenieur? Je ontdekt het op het Technasium terwijl je heel praktisch bezig bent met techniek en technologie, op havo, atheneum en gymnasium. Tijdens de Onderzoek & Ontwerpen (O&O)-projecten ben je bezig in de werkplaats, neem je kijkjes in de praktijk en zoek je met de echte opdrachtgever en je projectteam naar oplossingen voor kleine en grote problemen.

Havo/vwo Breed

Op havo, atheneum of gymnasium Breed heb je veel meer mogelijkheden dan op andere scholen. Bij de praktische BMO (Brede Maatschappelijke Oriëntatie)-projecten in klas 2 en 3 ga je bijvoorbeeld: grenzeloos ondernemen, verdiep je je in levensvragen, doe je aan mediamanagement en werk je in de buurtacademie. Daarnaast doe je misschien extra Frans, Duits of Cambridge Engels, ga je On Stage (theaterklas), discussieer je, of maak en sample je muziek in onze prachtige muziekstudio's. Op havo/vwo Breed werk je op je eigen niveau en leer je veel vaardigheden.

Versneld doorlopen

Voor alle richtingen geldt dat het gewone/verplichte curriculum compact en versneld kan worden doorlopen. In de vrijgekomen tijd is er ruimte voor andere vakken en andersoortige activiteiten. De school biedt een breed en interessant onderwijsprogramma, waarin de leerling een keuze heeft. Denk hierbij aan de MMM's (More Magic Moments) in het eerste leerjaar waarbij leerlingen kunnen kiezen uit een breed aanbod: sport&move, media&games, technical skills, art&design, music&sampling, skills&personal development. Het aanbod kan, naast het verplichte deel, voor elke leerling vastliggen maar ook individueel worden bepaald.

Coaching (hoog)begaafden

Meer of hoogbegaafd kun je zijn op het vwo én op de havo. Met jou en je ouders ontwerpen we je individuele leerroute. Onze speciale hoogbegaafdencoach begeleidt, steunt en stimuleert je, zo nodig elke week. De mogelijkheden voor jouw route zijn groot. Je gaat bijvoorbeeld extra vakken doen, twee leerjaren tegelijk doen, vakken in een hogere klas meedraaien of internationale examens doen (Delf, Cambridge, Goethe).

Onderwijsvisie

Wij weten dat de hoogbegaafde leerling graag "top down" en "deep wil level" leren, met andere woorden: vanuit een geheel, een overzicht, een complex probleem starten en alle kennis die nodig is, onderweg tegenkomen en eigen maken. Die weg wil hij ook voor een groot gedeelte zelf invullen, er moet ruimte zijn om creatief te denken en de zaken creatief aan te pakken. Dat betekent dat er altijd meerdere oplossingen zijn, dat er verrassende en soms onmogelijke oplossingen verkend en geprobeerd worden. Hij wil graag werken vanuit echte problemen of echt complexe zaken. Daarnaast is hij breed geïnteresseerd en vaak ook breed getalenteerd (kunst, sport, ondernemen, techniek et cetera). Het "normale" aanbod van vakken is vaak onvoldoende, er is zoveel meer te leren!

Daarom bieden wij een programma op maat: Wil je graag werken aan bijvoorbeeld gamedesign, sterrenkunde of historisch onderzoek, dan zoeken wij een manier om jou op weg te helpen.

Kritische succesfactoren

- Een intensieve en persoonlijke begeleiding van deze leerlingen door de hoogbegaafdencoach, in nauwe samenwerking met de docenten, tutoren en de zorgcoördinator.

- Docenten die bereid en in staat zijn om – met het verplichte curriculum in hun achterhoofd – maatwerk trajecten te ontwerpen, of toe te staan voor individuele leerlingen of groepen
- Volledig, zorgvuldig en gedisciplineerd administreren in het LVS wat de afspraken en resultaten zijn met betrekking tot de maatwerktrajecten
- Bewustwording bij docenten en een voortdurend toenemende handelingsbekwaamheid om passend onderwijs te bieden; intensieve coaching on the job van docenten en onderwijs assistenten.
- Een gemotiveerde werkgroep (iedere sectie vertegenwoordigd) die zorgt voor de transfer binnen de sectie (vakinhoudelijk en didactisch).

Good practice(s)

We begeleiden ongeveer 80 hoogbegaafde leerlingen per jaar. Van klas 1 tot en met 6. De ene leerling werkt bijvoorbeeld extra aan de vakken wiskunde en natuurkunde en doet hier in 5 vwo al examens in. Een andere leerling volgt binnen zijn eigen lesgroep het toparrangement en wordt hierin voldoende uitgedaagd. Sommige leerlingen vragen een intensievere begeleiding van de hoogbegaafdencoach, zij komen wekelijks of tweewekelijks langs voor een coachgesprek.

Werken aan de MMM's biedt de hoogbegaafde leerling de mogelijkheid om buiten het curriculum om te werken aan interessante thema's. Het is tevens een plek waarop de hoogbegaafde leerlingen elkaar ontmoeten. Een goed voorbeeld hiervan is de MMM Robotica.

Bataafs Lyceum

“JOUW TALENT KRIJGT ALLE KANS”

Contactgegevens

Adres: Sloetsweg 155 7556 HM Hengelo. Website: www.bataaflslyceum.nl

Over de school

Bataafs Lyceum is een kleinschalige school voor havo en vwo die streeft naar kwalitatief hoogstaand en uitdagend onderwijs voor elke leerling. Wij koppelen een goede schoolorganisatie en een betrokken en ambitieus docententeam aan een rijke leeromgeving met volop mogelijkheden tot ontplooiing voor leerlingen van elk niveau. We zien dat het positieve leerklimaat zich uit in structureel goede (examen)resultaten. Speerpunten zijn de Masterclass, Up2vwo, Havisten Competent en het gymnasium. Er is een open en veilige sfeer waarin leerlingen serieus worden genomen en actief bij de schoolontwikkeling worden betrokken.

Rijke leeromgeving

Naast het reguliere lesaanbod zijn er volop mogelijkheden voor leerlingen om zich verder te ontwikkelen; de rijke leeromgeving. We bieden in de onderbouw een plusprogramma met verschillende modules aan; BL-Xtra.

Onze leerlingen kunnen taalcertificaten behalen zoals Cambridge, DELF en Goethe. Daarnaast kunnen leerlingen verschillende vaardigheden ontwikkelen door actief te zijn binnen de verschillende Bataafse commissies en ook door deelname aan wedstrijden en Olympiades en verschillende modules in de bovenbouw. We hebben als Pre-U-school een actieve samenwerking met de Universiteit Twente. Hierdoor kunnen leerlingen deelnemen aan verschillende masterclasses, workshops en ook het Honoursprogramma. Daarnaast bieden we veel excursies, schoolreizen en andere internationaliseringsactiviteiten aan. Al deze activiteiten zijn niet verplicht, maar bieden alle ruimte voor een brede vorming.

Masterclass groep 8. Dit is een plusprogramma voor meer- en hoogbegaafde leerlingen uit de groepen 8 van het openbaar basisonderwijs. Hier werken we samen met Primato. Een ochtend per week komen deze leerlingen op het Bataafs Lyceum. Zij volgen een speciaal ontwikkeld lesprogramma.

Masterclass Bataafs Lyceum. We hebben een speciaal onderwijsconcept ontwikkeld voor meer- en hoogbegaafde vwo- leerlingen die een extra uitdaging kunnen en willen aangaan. Het lesprogramma richt zich op een gelijktijdige ontwikkeling van zowel de cognitieve als de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Leerlingen met verschillende vormen van begaafdheid kunnen veel van elkaar leren en daarom zijn er voor deze doelgroep speciale klassen op atheneum- en gymnasiumniveau. De leerlingen worden ondersteund door een kernteam dat uit de mentoren en een coördinator bestaat. In de Masterclass wordt gewerkt met het principe van compacten & verrijken. Dit houdt in dat de schoolvakken in minder tijd worden aangeboden. De acht tot tien lessen (afhankelijk van het leerjaar) die hierdoor vrijkomen, worden besteed aan projectonderwijs. Binnen de projecten zijn speciale leer- en

ontwikkelingslijnen opgezet, zodat de leerlingen zich de 21e eeuwse vaardigheden eigen maken en hun talenten verder kunnen ontwikkelen. Er is veel ruimte voor creativiteit, nieuwsgierigheid en eigen inbreng. Samenwerking is belangrijk binnen de projecten; we maken daarbij o.a. gebruik van de scrummethodiek, die ook in het bedrijfsleven veel gebruikt wordt. Hierdoor leren leerlingen efficiënt samenwerken. Daarnaast biedt de Masterclass drie unieke vakken aan: filosofie, kunstzinnige vorming (beeldende vorming en muziek) en Binas (een verdiepende vorm van biologie). Daarnaast proberen we waar mogelijk verbinding te leggen en samenwerking te zoeken met bedrijven, instellingen en gemeenten. Regelmatig wordt er gebruik gemaakt van een gastdocent en nemen de leerlingen deel aan verschillende challenges.

Om in de Masterclass geplaatst te kunnen worden, is een positief vwo-advies van de basisschool een voorwaarde. Daarnaast is er een specifieke intakeprocedure; na aanmelding worden leerlingen uitgenodigd voor een activiteitenmiddag, waarin getoetst wordt of de leerlingen voldoen aan een aantal noodzakelijke criteria zoals motivatie, interesse en zelfstandigheid. Hierna volgt een gesprek met leerling en ouders. In de Masterclass wordt gewerkt met een iPad.

Onderwijsvisie

In schooljaar (2018-2019) is het Bataafs Lyceum aspirant-lid geworden van de Vereniging Begaafdheidsprofiel scholen (BPS). Het Bataafs Lyceum gaat zich verder toeleggen op het verbreden en op peil houden van kennis omtrent meer- en hoofdbegaafdheid en het verder ontwikkelen van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en specifieke begeleiding voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Het Bataafs Lyceum wil een school zijn waar elke leerling wordt gezien en gekend en waar leerlingen hun eigen talenten ontdekken en verder ontwikkelen. Vanuit deze visie geeft het Bataafs ruimte aan meer- en hoogbegaafde leerlingen door de Masterclass. Er geldt een speciale intakeprocedure. Ongeveer de helft van de leerlingen heeft al in het basisonderwijs een specifieke plusklas bezocht.

Kritische succesfactoren

Het is erg belangrijk om de kennis en expertise over meer- en hoogbegaafde leerlingen goed te borgen en de (nieuwe) docenten en mentoren daarin mee te blijven nemen. We vinden het ook van belang om de ouders te betrekken bij het onderwijsproces. We hebben daarvoor een ouderklankbordgroep in het leven geroepen.

Good Practice(s)

Het speciale onderwijsconcept voor meer- en hoogbegaafde leerlingen in de onderbouw; de Masterclass.

Bernardinuscollege

“BECOME WHO YOU ARE!

IEDER KIND HEEFT TALENT, DEZE TOT BLOEI LATEN KOMEN IS ONS DOEL”

Contactgegevens

Adres: Akerstraat 95, 6417 BK Heerlen. Website: <http://www.bernardinus.college/>

Over het Bernardinuscollege

Het Bernardinuscollege kent een lange traditie (106 jaar) op het gebied van de vorming van jonge mensen op intellectueel, cultureel en maatschappelijk gebied, waarbij leerlingen worden aangemoedigd en uitgedaagd om zich verder te ontwikkelen tot kritisch jongvolwassenen. Creativiteit, inlevingsvermogen en verantwoordelijkheid tonen, zijn essentiële onderdelen van het onderwijs op Bernardinuscollege.

Ons onderwijs heeft 5 ankerpunten: talentontwikkeling, intensieve begeleiding, gedifferentieerd onderwijsaanbod, een pedagogisch-didactisch model dat ook aansluit bij het PO en een intensieve samenwerking met ouders en externe partners.

Het Bernardinuscollege heeft 3 niveaus van instroom: havo, atheneum en gymnasium. In het schooljaar 2019-2020 is in de brugklas gestart met een onderwijs waarbij gewerkt wordt in domeinen. Binnen een domein werken vakken samen. Naast het basisprogramma in de ochtend zijn er in de middag activiteiten die aansluiten bij de verschillende behoeften en interesses van de leerlingen en wordt gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. Er is ruimte voor verdieping en verrijking, voor remediëring en er vinden individuele coachgesprekken plaats met de studiecoach.

Leerlingen kunnen kiezen voor het Technasium waarbij het vak Onderzoek & Ontwerpen (O&O) centraal staat. Het vak O&O is een bijzonder en breed vak waarbij niet alleen de focus ligt op theorie maar wordt gewerkt in projectmatige vorm en levensechte opdrachten van bedrijven en instellingen. Onderzoeksvaardigheden zijn hierbij essentieel. Na afsluiting van de onderbouw kan O&O als examenvak worden gekozen bij een natuurprofiel.

In de bovenbouw krijgen alle leerlingen de mogelijkheid om een ‘Cambridge Certificate’ te halen op een ‘Advance’ of ‘Proficiency’ level. Ook behoort deelname aan de Vecon Business School tot de mogelijkheden voor leerlingen met (bedrijfs)economie die ondernemend zijn ingesteld.

Onderwijsvisie

Elke leerling heeft zijn eigen, unieke talenten. Het Bernardinuscollege wil een leerling leren talenteren. Dat betekent dat je een leerling zoveel ruimte en verantwoordelijkheid moet geven als zij of hij aan kan. Om dit te weten te komen moet je een leerling goed kennen en erkennen. Vervolgens kun je een leerling ondersteunen maar ook uitdagen om zijn talent maximaal te ontwikkelen. Dat gebeurt in groepsverband, met de studiecoach, mentor, in samenspraak met ouders en uiteraard in gesprek met de leerling zelf. Er zijn verschillende mogelijkheden van verdieping, verrijking en versnellen en er is maatwerk voor de leerling die

dit nodig heeft. Er is een expertiseteam die bestaat uit een talentcoördinator en 2 talentbegeleiders.

Kritische succesfactoren

Het thema hoogbegaafdheid is altijd aanwezig geweest omdat er voldoende leerlingen aanwezig waren in deze doelgroep, maar er is nooit vaste vorm aan gegeven. Sinds schooljaar 2018-2019 heeft de directie meer- en hoogbegaafdheid en talentontwikkeling onderdeel gemaakt van de missie en visie op school en zijn er ook middelen vrijgemaakt om kennis en expertise te vergroten en projecten en ondersteuning op te starten. Wij zijn sinds 1 augustus aspirant-lid van de Vereniging en de enige in de regio Parkstad. Wij werken nauw samen met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Voortgezet Onderwijs Zuid-Limburg.

Naast het feit dat wij goede kennis en knowhow binnen het expertiseteam hebben, wordt de komende 2 jaar flink geïnvesteerd in scholing en begeleiding op maat voor medewerkers. Ook vinden wij de samenwerking met ouders en leerlingen zeer belangrijk en nemen wij hen mee in deze scholing en begeleiding. In de ontwikkeling van de leerling (ME-power) is de ontwikkeling van de omgeving (WE-power) van groot belang. Maatwerk voor de begaafde leerling is daarbij het uitgangspunt.

Good Practices

Het Bernardinuscollege werkt ook samen met basisscholen en streeft ernaar om een doorlopende leerlijn te creëren van primair naar voortgezet onderwijs, zodat de aansluiting ook voor meer- en hoogbegaafde leerlingen soepel is en uitdaging in het vooruitzicht ligt en daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Zo werken we sinds 2019 samen met basisschool Windekind in het kader van SpringWijs Onderwijs. De plusgroep van leerlingen van groep 7 en 8 is een aantal keer een uitdagende workshop komen volgen op het Bernardinuscollege. Met hun plus-leerkracht hadden deze leerlingen van tevoren het leerlingprofiel van het Bernardinuscollege doorgenomen en nagedacht over de vraag: welke vaardigheden heb je nodig in het voortgezet onderwijs om succesvol te zijn?

In de ontwikkeling naar BegaafdheidsProfielSchool willen wij nog meer good practices kunnen delen.

Bonhoeffer College

“MET OOG EN HART VOOR JOUW TALENT”

Contactgegevens

Adres: Van der Waalslaan 35, Enschede. Website: <https://vanderwaalslaan.bc-enschede.nl/locatie>

Over de school

Onze locatie Van der Waalslaan heeft ongeveer 1650 leerlingen en biedt onderwijs aan leerlingen voor mavo, havo, vwo (atheneum, gymnasium en vwo-plus). Wij zijn een grote school met veel mogelijkheden. We organiseren ons onderwijs op een kleinschalige manier, zodat elke leerling zich echt thuis voelt. Onderwijs maken wij samen met onze leerlingen en hun ouders, omdat wij geloven dat leerlingen – ook zelf – weten wat goed voor hen is. De Van der Waalslaan streeft ernaar dat al haar leerlingen gedurende hun middelbareschooltijd een groei doormaken in kennis, (sociale) vaardigheden en maatschappelijke betrokkenheid. We bieden de leerlingen de mogelijkheid om te verdiepen, verbreden en te verrijken. ^[1]_[SEP]

Onderwijsvisie en missie

De missie van ons onderwijs is erop gericht om de leerlingen zijn of haar “eigen koers te laten bepalen”.

Binnen deze missie stelt het Bonhoeffer College de volgende visie centraal: de leerlingen krijgen de ruimte om zich individueel te ontplooiën, eigenaarschap voor het leerproces verder te ontwikkelen, hun zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid te vergroten. Waarbij leerlingen geïnspireerd worden door docenten, ouders, externe gastsprekers en medeleerlingen. Hierbij staat de onderlinge samenwerking met betrokkenen en diens omgeving centraal. Om deze missie te kunnen realiseren vraagt dit van een ieder het kunnen omgaan met tegenslagen, bereid zijn elkaar te helpen en ruimte te geven alsmede het durven nemen van risico's om je ambities na te streven.

Kritische succesfactoren

- De grootste kracht betreft de veilige leeromgeving waarin een groep leerlingen van klas 1 tot 3 bij elkaar blijft met min of meer hetzelfde docententeam. Leerlingen voelen zich gekend en ervaren positieve invloed van de omgang met ontwikkelingsgelijken.
- Inhoudelijk sterk plusprogramma met het vak Life & Science dat in samenwerking met Universiteit Twente ontwikkeld is. Tijdens deze lessen maken leerlingen zich vaardigheden eigen ter voorbereiding op een studie aan de universiteit. Daarnaast is er aandacht voor 21e -eeuwse vaardigheden.
- Tijdens de plusprojecturen werken leerlingen aan projecten met een vakoverstijgende inhoud. Centraal staat het samenwerken, out-of-the box denken, en aandacht voor creativiteit. In de uitvoering van deze projecten hebben we een goede samenwerking met externe partners zoals Rijksmuseum Twente, de Nationale Reisopera en MST. Het

programma heeft een stevige poot buiten de school. Voor de leerlingen in klas 2 en 3 is er ook ruimte voor eigen gekozen projecten.

- Ouders van hoogbegaafde leerlingen betrekken bij, informeren over de begeleiding en het onderwijs aan deze leerlingen levert veel voordelen op. Ouders voelen zich betrokken en erkend, investeren tijd in projecten voor de school vanuit hun werk/bedrijf en dragen vanuit het gezin bij aan de resultaten van de leerling. We organiseren elk schooljaar een klankbordvergadering waarin het programma met ouders en leerlingen geëvalueerd wordt. Tevens zijn er ouders die meegewerkt hebben aan het lesprogramma, excursie(s) en plusprojecten.
- Een visitatie kan een school veel opleveren. De school wordt daardoor niet alleen gedwongen om het beleid op papier te zetten, maar ook om dit te vergelijken met de visie van leerlingen, docenten, ouders en externe contacten. Zo kunnen gedeelde punten herkend en opgepakt worden als basis voor toekomstige samenwerking.

Good Practice(s): doorlopende leerlijn Plusstroom en Life&Science^{[L][L]}_{[SEP][SEP]}

Het Bonhoeffer College, Van der Waalslaan biedt (ook) hoogbegaafde leerlingen vanaf de brugklas een uitdagende leeromgeving, zodat ook zij optimaal kunnen groeien als persoon. Veel van deze leerlingen leren anders en hebben een andere sociaal-emotionele begeleiding nodig dan reguliere vwo-leerlingen. Daarom zitten de hoogbegaafde leerlingen de eerste drie jaar bij elkaar in één groep (de plusklas), waarin zij door indikking van het lesprogramma compacter onderwijs volgen. Hierdoor komt er ruimte vrij voor verrijking in de vorm van vakoverstijgende projecten en het nieuwe vak Life & Science. ^{[L][L]}_{[SEP][SEP]} In het eerste leerjaar zijn vrijwel alle vakken geïntegreerd in projecten van 10 lessen, zoals bijvoorbeeld het Klokhuisproject. Hierbij creëren leerlingen zelf, aan de hand van een zelfgekozen goed doel, een eigen Klokhuisaflevering. Door de werkwijze van de projecten in het eerste leerjaar bereiden de leerlingen zich voor om in het tweede en derde leerjaar een zelfontworpen onderzoek uit te voeren. Daarnaast hebben excellente leerlingen al vanaf de onderbouw de mogelijkheid om een individueel programma te volgen op het gebied van verdieping, verbreding en verrijking. We bieden versterkt taalonderwijs aan (Chinees, Gymnasium, Cambridge Engels, DELF Frans, Goethe Duits). Ook zijn we een partnerschool van Universiteit Twente (Pre-University) en hebben leerlingen de mogelijkheid om aan allerlei olympiades mee te doen. In de Tweede Fase loopt dit aanbod door en kunnen leerlingen ook veel extra keuzevakken volgen.

Christelijk College Nassau-Veluwe

“ONDERWIJS MET AANDACHT”

Contactgegevens

Adres: Stationslaan 26, 3842 LA Harderwijk. Website: <https://www.ccnv.nl/>

Over de school

Het Christelijk College Nassau-Veluwe is een unieke regioschool van bijna honderd jaar oud, centraal gevestigd in Harderwijk, vlakbij het station. Ruim 1300 leerlingen komen dagelijks naar onze school om onderwijs te krijgen. Naast de reguliere havo- en atheneumopleidingen biedt het CCNV ook een theaterhavo (met eigen theaterzaal) en een gymnasiumopleiding. Hierin is de middelbare school uniek in de regio. Tevens kunnen leerlingen bij ons in de onderbouw kiezen tussen Kunst+, Sport+ of Bèta+. Zij krijgen dan extra verdieping waardoor hun interesses nog beter worden bediend.

In de bovenbouw havo kunnen leerlingen die economie en management en organisatie in hun vakkenpakket hebben, tevens kiezen om deel uit te maken van de Bizz-school. Hierbij gaan leerlingen de theorie die ze leren in de praktijk brengen, bijvoorbeeld door een echt bedrijfje op te richten. Zij worden hierbij onder andere gecoacht door ondernemers uit het bedrijfsleven.

Ook kunnen leerlingen in de bovenbouw havo kiezen voor Science-school. Het vak Natuur, Leven en Technologie (NLT) is de basis van Science-school. Bij de Science-school wordt vanuit verschillende vakgebieden een probleem belicht, niet alleen theoretisch maar ook praktisch: je verricht een onderzoek en werkt daarnaast in groepen van drie leerlingen.

Het Topsportcentrum van onze school maakt het mogelijk dat leerlingen school en het beoefenen van hun sport kunnen combineren.

Via het Talentcentrum, onze vertaling van het Begaafdheidsprofiel, kunnen leerlingen hun opleiding anders inrichten dan de standaard manier. We hebben toestemming van het ministerie van OCW om het vwo versneld aan te bieden, waardoor leerlingen een jaar eerder hun vwo diploma kunnen halen. Ook op de havo zijn er mogelijkheden voor begeleiding door het Talentcentrum.

Onderwijsvisie

Het CCNV organiseert zijn onderwijs rond drie pijlers: kwaliteit, talent en wereld. Aandacht voor kwaliteit binnen de lessen, aandacht voor talenten van elke leerling en aandacht voor de wereld waarin wij leven vormen onze basis. Omdat we een kleine school met een locatie zijn, kennen we de leerlingen goed.

M.b.t. tot hoog- en meerbegaafde leerlingen

Wij willen ons blijvend inzetten voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Hierbij gaat het zowel om leerlingen voor wie hun meer- of hoogbegaafdheid ‘een feestje’ is, als om leerlingen bij wie dit niet het geval is. We doen dit vanuit de volgende visie: we willen uitstralen dat leerlingen kunnen en mogen excelleren, zowel op school als daar buiten. We

willen leerlingen leren over grenzen heen te kijken. Bij deze processen willen we hen actief betrekken, zodat zij zich succesvol naar de maatschappij van de toekomst kunnen ontwikkelen. Daarbij gaan wij uit van een 'Growth Mindset' (Dweck), zowel bij leerlingen als docenten.

In januari 2018 heeft het CCNV succesvol de visitatie door de Vereniging voor Begaafdheidsprofiel scholen doorgemaakt. Daar zijn we blij mee en trots op. De aandacht voor onze meer- en hoogbegaafde leerlingen is verankerd in de afdeling 'ondersteuning' van onze school. Met deze punten in gedachten gaan we de activiteiten, die verderop in dit beleidsplan genoemd worden, uitvoeren, evalueren en borgen. Daarbij hanteren we het motto van de school: Onderwijs met aandacht.

Aandacht hebben voor de leerlingen en het onderwijs past bij het CCNV en vormt de verbinding met het UNESCO – profiel dat we ook voeren. We hebben elkaar nodig om onze ambities na te streven en te bereiken.

Op de lange termijn willen we werken aan de verdere verankering binnen de organisatie van hieronder beschreven activiteiten. Daarnaast ontplooiën we nieuwe activiteiten op het gebied van samenwerking met het primair- en vervolgonderwijs en binnen het samenwerkingsverband Noordwest Veluwe, zodat er voor hoogbegaafden in onze regio een doorlopende leerlijn kan zijn. Ook zijn overige activiteiten van onze school (w.o. het pre-gymnasium) duidelijk gelinkt aan het BPS-profiel. Een inhoudelijke slag wordt gemaakt door ons te verdiepen in het fenomeen onderpresteren.

Good Practices

Talentcentrum (w.o. cursus bridge, lessenmodule over het koloniale verleden van Nederland, versnelde (vak) trajecten, individuele trajecten, maatwerk in lesrooster).

Kritische succesfactoren

Op het CCNV is het bijzondere normaal. Dat stralen we met elkaar uit en is niet te vertalen in metingen, maar wordt wel in elk gesprek genoemd. Op het CCNV kun je jezelf zijn!

Christelijk Lyceum Veenendaal

“RUIMTE VOOR ONTWIKKELING”

Contactgegevens

Kerkewijk 149, 3904 JC Veenendaal. Website: <http://www.clv.nl/>

Over de school

Het CLV is een open, christelijke scholengemeenschap met ruim 2.100 leerlingen waar ruimte is voor alle leerlingen, ongeacht hun levensbeschouwelijke achtergrond. Wij vragen respect voor onze uitgangspunten en de consequenties daarvan in de vakken, de bezinningsmomenten en de omgang met elkaar. Elke dag is er een dagopening, alle klassen krijgen het vak godsdienst en er zijn meerdere bezinningsmomenten in het jaar, waaraan iedereen meedoet.

Het onderwijs aan het CLV beperkt zich niet alleen tot de reguliere vakken. Extra ontwikkelingsmogelijkheden geven de talentklassen voor sport, kunst & cultuur en science. Voor gymnasiumleerlingen is er een verbreed en verdiept vakkenaanbod. De bètavakken zorgen voor vernieuwende en uitdagende onderwijsactiviteiten. En als vorm van ‘onderwijs op maat’ bieden wij roostervrijleren aan in alle leerjaren.

Met ingang van schooljaar 2019-2020 start het CLV met een zogenaamd ‘tussenjaar’: een jaar waarin leerlingen die op de basisschool geen uitdaging meer vinden maar nog niet klaar zijn voor de middelbare school zich op allerlei gebieden zodanig kunnen ontwikkelen dat daarna de overstap naar de brugklas goed mogelijk is. Wij noemen deze tussenklas “Het Junior College” Meer informatie hierover is te vinden op onze site, onder “Groep 8” informatie.

Onderwijsvisie

Er is veel kennis aanwezig over hoogbegaafdheid en de behoeftes die er bij deze leerlingen zijn op het gebied van leren, maar ook op emotioneel en sociaal gebied. Het CLV beschikt over diverse goed geschoolde experts, waaronder een ECHA-gecertificeerde Specialist in Gifted Education, een Specialist Hoogbegaafdheid (gericht op coaching en begeleiding) en een specialist Beelddenken.

Het CLV maakt deel uit van het netwerk van Begaafdheidsprofiel scholen. Een belangrijk onderdeel daarvan is het onderling uitwisselen van expertise en kennis. Daarnaast fungeert het CLV desgewenst als vraagbaak voor minder gespecialiseerde scholen: er kan over individuele leerlingen worden overlegd of er kan informatie worden ingewonnen over bijvoorbeeld het opzetten van hoogbegaafdheidsbeleid op de eigen school.

Good Practice

Wij hebben een zorg-systeem ontwikkeld voor deze leerlingen waarin gespecialiseerde coaches worden ingezet om leerlingen die om één of andere reden stagneren weer op de rails te krijgen. Deze coaches hebben op gezette tijden bijeenkomsten waarbij intervisie plaatsvindt en met en van elkaar wordt geleerd. Deze zorg valt onder de algemene zorg voor

leerlingen, maar loopt voor deze leerlingen via onze HB-zorgcoördinator. Zij kijkt met ouders en kind naar de meest geschikte coach en bepaalt ook of de coach de beste vorm van zorg is of dat er (een combinatie met) andere zorg nodig is. Daarnaast verzorgt zij ook de kennisoverdracht naar de teams van docenten binnen de school.

Kritische succesfactoren

In het onderwijs aan hoogbegaafden onderscheidt het CLV zich op de volgende drie punten:

Be Bright

Deze cursus richt zich op het leren leren en wordt aangeboden in de brugklas. Deze cursus is speciaal ontwikkeld voor meer- of hoogbegaafde leerlingen en besteedt aandacht aan kennis over de hersenen, Mindset, leerstrategieën, meervoudige intelligentie, het maken van een conceptmap en beelddenken. Deze cursus wordt ook aangeboden, in aangepaste vorm, aan leerlingen van klas 2 en 3.

Specialistische begeleiding

Soms zijn de problemen waar een leerling mee kampt dermate ingewikkeld dat de begeleiding wordt overgedragen aan bijvoorbeeld onze orthopedagoog of één van onze andere specialisten hoogbegaafdheid.

Al een aantal jaren is het CLV bezig de docenten en mentoren te scholen op het gebied van hoogbegaafdheid. Dat heeft erin geresulteerd dat twee collega's zich 'Specialist Hoogbegaafdheid' mogen noemen en één collega 'Specialist Beelddenken' is geworden. Daarnaast volgen alle mentoren een cursus over hoogbegaafdheid en is een groep daarvan zich verder aan het scholen op het gebied van specifieke begeleiding. De docenten die aan deze groep leerlingen lesgeven, worden ook bijgeschoold op het gebied van didactiek en pedagogiek

Contact met ouders

Het CLV beschikt over een resonansgroep voor ouders van hoogbegaafde leerlingen. Met deze resonansgroep worden de ontwikkelingen op dit gebied besproken. Daarnaast is er voor ouders de mogelijkheid om een cursus te volgen voor ouders van onderpresterende kinderen. Verder is er contact met de mentor en/of de gespecialiseerde begeleiders.

Corderius College

“RUIMTE VOOR TALENT”

Contactgegevens

De Ganskuijl 105 3817 EZ Amersfoort. Website: <http://www.corderius.nl/>

Over de school

Het Corderius College herbergt ruim 1700 leerlingen maar ademt de sfeer van kleinschaligheid. De deuren van de directie staan altijd open en die openheid vindt men terug in de hele school. Heeft iemand een goed idee? Dan is daar ruimte voor. Een grote school biedt veel mogelijkheden. Dat geldt voor leerlingen en docenten.

Onderwijsvisie

Leerlingen willen graag leren. Ze willen graag groeien. Het Corderius streeft daarom vooral naar het geven van ruimte: dan worden leerlingen enthousiast. Het Corderius geeft ook richting: dan behalen leerlingen hun doelen ook echt. In dat traject zijn mentor en ouders belangrijke spelers. Lopen leerlingen toch vast? Dan wordt er gezocht naar oorzaken en oplossingen. Die kunnen zowel aan de kant van de leerling als aan de kant van de school liggen.

Good Practice: Masterclassdag

Leerlingen doen het reguliere vwo-onderwijsprogramma in vier dagen en werken de gewonnen dag met een vaste begeleider aan projecten rondom ‘dingen die je later kunt doen.’ Denk aan: architectuur, elektrotechniek, design, lasersnijden, filmproductie, robotica, 3D-printen, verhalen schrijven, programmeren, beeldende kunst, etc. De inhoud wordt verzorgd externe experts.

Good Practice: Scalapas

Voor leerlingen die meer kunnen en meer willen is er de Scalapas: in overleg kunnen zij reguliere lessen gebruiken voor projecten op alfa-, bèta- of gammagebied. Leerlingen kunnen kiezen voor een eigen project of deelnemen aan bestaande activiteiten: Arduino programmeren, taalkunde, technisch ontwerpen, literair vertalen et cetera. Inmiddels maken leerlingen binnen alle afdelingen – mavo, havo, vwo – gebruik van de Scalapas.

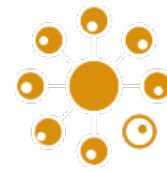
Good Practice: Lesgeven op de basisschool / peer2peer teaching

Als extra activiteit kunnen leerlingen ervoor kiezen om 2 of 3 ochtenden les te geven op de basisschool. Zij kiezen zelf een onderwerp, formuleren leerdoelen en maken een lesplan. Onderwerpen die aan bod zijn gekomen zijn bijvoorbeeld Latijn, Chinees, de Japanse (eet)cultuur, Griekse mythen en Azië in de Middeleeuwen. Doelgroep voor de lessen zijn ‘plus-leerlingen’ van BPS-scholen in de omgeving.

Leerlingen van het Corderius én leerlingen uit het primair onderwijs genieten van deze vorm van kennisoverdracht.

Kritische succesfactoren

- Alle docenten die lesgeven in het VWO-gebied volgen een interne training rond executieve functies, meer- en hoogbegaafdheid. Jaarlijks is er voor deze docenten aan het begin van de cursus bovendien een ‘opfrismoment’ om een aantal belangrijke principes nog eens extra onder de aandacht te brengen. Dit geeft veel begrip voor beleid ten gunste van hoogbegaafde leerlingen.
- De aandacht voor executieve functies geeft docenten en mentoren betere handvatten om vastlopende hoogbegaafde leerlingen op weg te helpen.
- De omvang van de school maakt het mogelijk veel bijzondere examenvakken aan te bieden, zoals: Chinees, Spaans, muziek, kunst, filosofie en wiskunde D.

**Begaafdheids
ProfielScholen**

Corlaer College

<https://www.corlaercollege.nl/>

CSG Het Noordik

“IK KRIJG DE RUIMTE OM MEZELF TE ONTWIKKELEN”

Contactgegevens

Noordikslaan 68, 7602CG Almelo. Website: <http://www.noordik.nl>

Over de school

De vestiging de Noordikslaan is een school voor havo, atheneum en gymnasium met circa 1300 leerlingen. De vestiging maakt deel uit van de christelijke scholengemeenschap CSG Het Noordik. Op onze vestiging dagen we je uit om op ontdekkingsstocht te gaan op zoek naar jouw talenten. Dit kunnen talenten zijn op wetenschappelijk, artistiek of sportief gebied. De Noordikslaan is hiermee het ontdekken waard. Het schoolgebouw is vernieuwd en helemaal van deze tijd, zodat wij je nog beter kunnen helpen ontdekken wie je bent en uiteindelijk wie je wil zijn. Bij ons krijg je de ruimte en alle kans om jezelf te ontwikkelen, zodat je je eigen studieroute kunt bepalen en een goede keuze kunt maken voor het bij jou passende profiel voor de bovenbouw.

Onderwijsvisie

De onderwijsvisie kenmerkt zich door 5 basiselementen:

- Oefen- en leerplaats voor het leven;
- Leren en ontwikkelen;
- Leren met resultaat;
- Vanuit een professionele organisatie;
- Midden in de samenleving.

Voor onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen betekent dit het volgende: CSG Het Noordik is een aspirant-begaafdheidsprofiel school. Hoogbegaafde leerlingen beschikken door hun creatieve denkvermogen en grote gedrevenheid over een sterke mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen. Toch is het niet vanzelfsprekend dat dit leidt tot uitzonderlijke prestaties. Hiervoor is een stimulerende leeromgeving nodig waarin uitdagend onderwijs aangeboden wordt die aansluit bij de specifieke behoefte van deze leerlingen. Op CSG Het Noordik willen we dit onderwijs bieden. Hierbij maken we gebruik van de ‘Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling’ van het SLO. Met dit hulpmiddel kiezen leerlingen persoonlijke leerdoelen voor een bepaalde periode.

De Doorstroomklas is er voor leerlingen uit groep 8 (van vier meewerkende besturen) en de brugklas van CSG Het Noordik. In twee periodes van acht weken zijn de leerlingen een ochtend per week bezig met ‘smartgames’, samenwerkingsopdrachten, drama en een speciaal project. Deze projecten komen uit de wereld van wetenschap en technologie. Tijdens de projecten werken de leerlingen aan hun persoonlijke leerdoelen. Hierbij moeten ze regelmatig reflecteren hoever ze zijn met het bereiken van hun doelen. Tijdens de Doorstroomklas gaan de leerlingen niet naar de gewone lessen.

In de Doorstroomklas zitten 24 leerlingen uit het basis- en het voortgezet onderwijs. Er zijn twee begeleiders, mevrouw Bos (vanuit het PO) en meneer Sierink (vanuit het VO). Beide begeleiders hebben veel ervaring in het begeleiden van (hoog)begaafde leerlingen en het begeleiden van leerlingen bij het werken aan persoonlijke leerdoelen.

Vanaf klas 2 krijgt de Doorstroomklas een meer individueel karakter. Leerlingen volgen een project op maat en worden meer individueel begeleid. Voorbeelden van projecten zijn onder andere het leren van een vreemde taal, deelnemen aan Olympiades, leren debatteren of programmeren et cetera. Net als in groep 8 en de brugklas wordt er in klas 2 (en hoger) wederom gewerkt met de 'Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling'.

CSG Het Noordik is een partnerschool van de Universiteit van Twente (UT) en neemt actief deel aan het zogenaamde 'Pre-U Programma'. In dit programma worden Masterclasses aangeboden voor klas 2 en hoger. (Hoog)begaafde leerlingen worden speciaal uitgenodigd om deze Masterclasses op de UT te volgen.

Als het voor de ontwikkeling van een leerling goed is, wil het CSG Het Noordik bovendien meewerken aan de mogelijkheid het onderwijsprogramma versneld te doorlopen. Deze 'versnellers' worden individueel begeleid en krijgen een traject op maat aangeboden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om voor een of meerdere vakken vervroegd examen te doen.

Kritische succesfactoren

De succesfactoren van CSG Het Noordik zijn:

- Een breed gedragen beleid en heldere afspraken tussen management en het BPS-team (bestaande uit enkele docenten uit onder- en bovenbouw);
- Uitstekende contacten ouders(klankbordgroep);
- Een variatie aan activiteiten voor diverse leeftijden;
- Uitstekende contacten met het basisonderwijs (Kwaliteitskringen);
- Uniek Doorstroomprogramma groep 8/brugklas.

Good Practice(s)

De Doorstroomklas. De Doorstroomklas is er voor leerlingen uit groep 8 (van vier meewerkende besturen) en de brugklas van CSG Het Noordik. In twee periodes van acht weken zijn de leerlingen één ochtend per week bezig met smartgames, samenwerkingsopdrachten, drama en een speciaal project. Tijdens deze activiteiten werken de leerlingen aan hun persoonlijke leerdoelen ((Doelen en Vaardigheden voor Ontwikkeling van het SLO). Hierbij moeten de leerlingen regelmatig nadenken en verslag doen over hoever ze zijn met het bereiken van hun doelen. Tijdens de Doorstroomklas gaan de leerlingen niet naar de gewone lessen.

Kwaliteitskringen. Drie keer per jaar komen collega's uit PO en VO samen om via een lezing, training of workshop expertise te delen en ervaringen uit te wisselen.

Klankbordgroep BPS. Drie keer per jaar komen ouders van BPS-leerlingen samen om met BPS-begeleiders na te denken over het beleid en de uitkomsten van dat beleid betreffende BPS. De derde avond is een lezing gegeven door een specialist op het gebied van hoogbegaafdheid.

Dalton Voorburg

“EEN SCHOOLBREDE AANPAK IN DE BEGELEIDING VAN GETALENTEERDE LEERLINGEN”

Contactgegevens

Adres: Loolaan 125, 2271 TM Voorburg. Website:

<http://www.daltonvoorburg.nl/ouders/begaafdheidsprofiel>

Over Dalton Voorburg

“In the old days the student went to school to get what the school had to offer him; now he goes to school to satisfy a definite need for selfdevelopment.”

“The true business of school is not to chain the pupil to preconceived ideas, but to set him free to discover his own ideas...”

Helen Parkhurst – Education on the Daltonplan, 1922

Dalton Voorburg is een school voor Gymnasium, Atheneum, HAVO en VMBO-tl. Vanuit de Daltongedachte, geformuleerd door Helen Parkhurst, waarin het kind centraal staat, zijn leren samenwerken, zelfstandigheid, reflectie en verantwoordelijkheid kunnen dragen de kernwaarden. Dit is gebaseerd op een groot vertrouwen in de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling.

Er is geen cultuur van “gelijke monniken, gelijke kappen”. Dit betekent dat er mag worden afgeweken van lesprogramma’s en studiewijzers als dit goed is voor een leerling. Wat goed is voor een leerling wordt afgesproken tussen leerling, ouders, docent, begaafdheidsbegeleiders, mentoren en afdelingsleiders. De afspraken die gemaakt worden, worden regelmatig geëvalueerd en zijn niet vrijblijvend.

Wat betekent dit voor de begaafde leerling?

- Begaafde leerlingen zitten niet in aparte klassen.
- Indien de leerling er baat bij heeft kan er worden afgeweken van het standaard programma, zowel in de onderbouw
- als in de bovenbouw. Er worden hierover concrete afspraken gemaakt met de vakdocenten.
- Er zijn met iedere getalenteerde leerling gesprekken over zijn/haar manier van leren, behoeftes en wensen.
- Er is een breed aanbod van examenvakken dat aansluit bij talenten van leerlingen: Filosofie, wiskunde D, Beeldende vakken 2/handearbeid (VMBO), tekenen en muziek (HAVO/VWO), LO2 (VMBO) en BSM (HAVO en VWO).

- Een leerling kan vakken versneld of verdiepend aanpakken. Naast de vakken kan een leerling masterclasses volgen, zowel op cultureel, filosofisch gebied als op exact gebied in de onderbouw. Een leerling kan indien gewenst ook extra vakken kiezen. In de bovenbouw kiezen leerlingen vaker om in bepaalde vakken versneld examen te doen en om meerdere vakken te doen, ook kan in de bovenbouw gekozen worden om niet schoolse vakken. De school is bereid mee te denken om aan de behoeftes van de individuele leerling proberen te voldoen. Als een leerling b.v. graag Sterrenkunde wil doen of Kunstgeschiedenis, zal samen naar mogelijkheden worden gezocht.

Wat betekent dit voor de docent?

- moet zelf willen blijven leren.
- moet openstaan voor verschillen tussen kinderen vanuit een groot vertrouwen.
- heeft veel overleg, vaak tussendoor, maar ook gestructureerd met leerling, docent, vaksectie, BP-begeleiders, ouders, mentoren, afdelingsleiders.
- moet flexibel zijn.
- moet niet het boek/de methode centraal stellen maar de leerling.
- moet angst overwinnen om het boek/de methode los te laten en vanuit vertrouwen in de leerling openstaan om soms een hele nieuwe benadering te stimuleren.
- moet als basishouding hebben dat iedere leerling recht heeft op onderwijs dat past bij die leerling.
- moet steeds de ontwikkeling van de leerling blijven volgen en goed kunnen communiceren.
- moet vaardig zijn in klassenmanagement omdat sommige leerlingen het vak op een ander niveau of een andere manier doen.

Wat betekent dit voor de organisatie van de school?

- De school geeft ruimte voor verschillen, per leerling, per docent en vaksectie mits iedereen wel uitgaat van de Daltonprincipes en onze begaafdheid aanpak.
- De schoolleiding geeft ruimte voor nascholing en zorgt er steeds samen met het team voor dat er een cultuur heerst van openheid, waarin iedereen kritisch staat tegenover waar we mee bezig zijn. Door deze cultuur groeit vanzelf ontwikkeling en creativiteit: zo is de school altijd in beweging.
- De schoolleiding heeft een budget in de begroting opgenomen voor de begeleiding van getalenteerde leerlingen.
- Er is een beleidsgroep Begaafdheid (TOM=Traject Op Maat) waarin schoolleiding en begeleiders (docenten) zitten.
- Er zijn twee begeleiders die regelmatig met alle begaafde leerlingen gesprekken voeren, de gemaakte plannen terugkoppelen naar de mentor, de vakdocenten, ouders en afdelingsleiders. Deze begeleiders zetten verslagen van de gesprekken in magister.
- Omgaan met begaafdheidsverschillen heeft een belangrijke plaats in de begeleiding van de nieuwe docenten.
- In de PR van de school, brochures, open dagen, bezoekende scholen enz. wordt duidelijk dat begaafde leerlingen een belangrijke plaats in de school innemen.

Eckartcollege Eindhoven

“JE WORDT GROOT OP ‘T ECKART”

Contactgegevens

Damocleslaan 3, 5631 KC Eindhoven. Website:

<http://www.eckartcollege.nl/eckart/begaafdheidsprofiel.html>

Over het Eckartcollege

Het Eckartcollege is een school voor mavo, havo, vwo en technasium met ca. 1550 leerlingen. De missie van deze school is om al haar leerlingen, ongeacht hun talenten en sociale achtergrond, met hoogwaardig onderwijs en zorgzame begeleiding voor te bereiden op het vervolgonderwijs en het leven in de maatschappij. Verder is het Eckartcollege sinds 2009 officieel een Academische Opleidingsschool, hetgeen betekent dat we in samenwerking met een aantal opleidingsinstituten leraren opleiden. Dit ‘Opleiden in de School’ betekent in alle opzichten een kwaliteitsimpuls: voor lerarenopleidingen waarmee we samenwerken, voor de studenten, maar zeker ook voor onze school, onze docenten en leerlingen. Al onze docenten zijn of worden opgeleid tot gecertificeerd begeleider van stagiair(e)s. Bovendien maken veel docenten deel uit van didactische netwerken met de docentenacademie, hogeschool en de universiteit, hetgeen een onderzoekende houding stimuleert. Docenten doen op individuele basis, als onderdeel van een DOT of leeratelier of in de vorm van collegiale consultatie onderzoek naar hun eigen lespraktijk. Voor de school zijn diversiteit, zorgzame begeleiding, betekenisvol leren en sociale vorming belangrijke speerpunten. De basisbegrippen uit ons schoolplan zijn relatie, competentie en autonomie, waarbij de focus ligt op ontwikkeling van autonomie. We willen op alle niveaus de autonomie van de leerlingen vergroten door ze binnen een structuur keuzes te leren maken en in toenemende mate verantwoordelijk te leren zijn voor hun leerproces. Dit wordt ook uitgedragen door de slogan van de school: ‘Je wordt groot op ‘t Eckart’.

Onderwijsvisie excellente leerlingen

De school biedt passend onderwijs en gerichte begeleiding aan leerlingen die getalenteerd, hoogintelligent of (hoog)begaafd zijn. Het Eckartcollege wil getalenteerde leerlingen in een veilige en inspirerende omgeving uitdagend onderwijs bieden. Dit betekent dat er veel aandacht wordt besteed aan de individuele intellectuele en creatieve ontplooiing van de leerling. Naast de intellectuele uitdaging, biedt het Eckartcollege ook goede ondersteuning voor deze leerlingen middels een goed ondersteuningsplan en gespecialiseerde begeleiders. De kernwaarden voor het onderwijs aan deze groep leerlingen zijn: vakoverstijgend werken, begeleiding en structuur geven, flexibiliteit, eigenaarschap bij de leerling, een eigen groep vormen.

Good Practice: masterclass

Sinds het schooljaar 2012-2013 is er, een aparte klas (masterclass) voor hoogbegaafden. Er zijn drie masterclasses, leerjaar 1 tot en met 3, waar meer- en hoogbegaafde leerlingen bij en met elkaar werken. In deze klassen is het programma en de lessentabel aangepast aan de

behoeften van deze doelgroep. Er wordt sterk ingezet op ‘compacten en verrijken’, om zo in de lessentabel ruimte te maken voor extra uitdaging. Daarnaast zijn er themaweken voor de hoogbegaafde leerlingen. Binnen de masterclass wordt een veilige leeromgeving gecreëerd, onder andere door de selectie van goede docenten met affiniteit met deze doelgroep.

Effecten van de masterclass

- De leerlingen lijken ervan te genieten dat ze met gelijkgestemden in een klas zitten.
- De uitdaging (inhoudelijke trigger) die de masterclass biedt, motiveert de leerlingen om iets extra’s te doen.

Good Practice: Draaideuren

Als begaafdheidsprofiel school werkt het Eckartcollege daarnaast met het zogenaamde ‘draaideurmodel’, waarbij leerlingen een aantal uur in de week kunnen ‘skippen’ om aan eigen projecten of andere vakken te kunnen werken. In de onderbouw richt het draaideuren zich vooral op projecten van Bureau Talent, Hoogbegaafd-Uitgedaagd en andere projecten en modules die getalenteerde leerlingen kunnen volgen.

Sinds 2017 hebben de leerlingen van masterclass 2 en 3 voor een aantal vakken in plaats van alleen docent-gestuurde uren ook vijf leerling-gestuurde uren, de zogenaamde Eckarturen. In deze uren werken leerlingen in het speciaal ingerichte Eckartuurlokaal aan hun eigen draaideurproject, aan vakken waar ze meer hulp bij nodig hebben, of juist aan verdiepende en verrijkende projecten van bepaalde vakken. Er is daartoe een vakexpert aanwezig, die in samenspraak met de vakdocent een programma opstelt en aanbiedt. De keuzemogelijkheden worden aan het begin van een periode aan leerlingen bekend gemaakt. Samen met de mentor maken zij een keuze uit het aanbod.

In de bovenbouw is het programma afgestemd op wat de leerling zelf graag wil leren. Proficiency Cambridge Engels, het pre-university college van de TU/e, extra vakken, of een versneld examen zijn voorbeelden waarbij hoogbegaafde leerlingen zichzelf verder kunnen ontplooiën. Zij doen hier extra kennis en vaardigheden op, als voorbereiding op hun verdere loopbaan.

Er bestaat tevens een regionale samenwerking tussen het Eckartcollege en het primair onderwijs. Begaafde leerlingen van het Eckartcollege geven lessen filosofie, geografie, natuurkunde en wiskunde aan begaafde leerlingen van basisscholen in de omgeving. Samen met een PO-bestuur uit de regio zijn we bezig een programma te ontwikkelen om de overstap van PO naar VO voor de HB-leerling te vergemakkelijken.

Kritische succesfactoren

- Een gedegen selectie van begaafde leerlingen voor de masterclass;
- Een goede scheidingslijn tussen zorg en onderwijs;
- Door de grote hoeveelheid individuele trajecten, zelfs al in de onderbouw, is het lastig in een reguliere setting alle leerlingen adequaat te bedienen. Het Eckartcollege heeft daarom de organisatie aangepast met leerling-gestuurde uren (Eckarturen) om nog meer flexibiliteit mogelijk te maken. Deze pilot loopt nu 2 jaar, maar kan zeker nog verstevigd en verbeterd worden;

- Om dezelfde reden willen we meer inzetten op ICT als middel om differentiatie in de klas makkelijker te maken. Het Eckartcollege zal daarom in schooljaar 2019-2020 de tijd nemen om een plan van implementatie van devices te maken (schoolbreed).

Emelwerda College

“SAMEN ONTWIKKELEN WE JOUW TALENTEN”

Contactgegevens

Adres: Peppellaan 1, Emmeloord / Website: <http://emelwerdacollege.mwp.nl/Home.aspx>

Over de school

Het Emelwerda College is een brede christelijke scholengemeenschap, centraal in de Noordoostpolder gelegen. Het Emelwerda College heeft momenteel ca. 1250 leerlingen, waarvan 200 mavo-leerlingen, 600 havo-leerlingen en 450 vwo-leerlingen (atheneum en gymnasium).

Als talentstromen in klas 1 en 2 havo-vwo bieden wij sport, cultuur, Cambridge-Engels en Technasium aan; op de mavo bieden we het Beta Challenge-programma aan.

Het Emelwerda College voert de predicateden Begaafdheidsprofielschool, Technasium, Ambassador-school en Beta Challenge.

In een veilige, vertrouwde en uitdagende omgeving worden leerlingen gestimuleerd hun talenten te ontwikkelen en een diploma te halen op een zo hoog mogelijk niveau.

De school begeleidt leerlingen in hun groei tot zelfstandig denkende en bekwame mensen.

Belangrijke kernwaarden zijn respect, betrokkenheid, degelijkheid en prestatiegerichtheid.

Onderwijsvisie excellente leerlingen: Meer kunnen, meer willen, meer doen

Hoogbegaafde leerlingen noemen wij plusleerlingen. Zij krijgen bij ons extra ontplooiingsmogelijkheden aangeboden. In zowel onder- als bovenbouw bestaat de mogelijkheid voor plusleerlingen om enkele reguliere lessen per week over te slaan en in de vrijkomende tijd te werken aan een zelfgekozen project onder begeleiding van een pluscoach. Er zijn pluscursussen zoals Chinees of Nederlandse Gebarentaal. Leerlingen volgen extra vakken, nemen deel aan masterclasses, Olympiaden en andere wedstrijden (Bizzkids), of zijn tutor van een leerling die extra begeleiding bij een bepaald vak nodig heeft.

Wie kan en wil versnellen krijgt daarvoor de ruimte in een plustraject op maat.

Wie meer kan dan het reguliere onderwijs biedt en vraagt, wie meer (of anders) wil leren, dagen we graag uit om meer te gaan doen!

Good Practice

- De brugcoach uit het plusteam verzorgt het 8+onderwijs voor leerlingen van de basisscholen. Deze leerlingen komen een vaste ochtend in de week naar het Emelwerda College voor het maken van uitdagende opdrachten. Deze leerlingen zijn vanaf de brugklas ook meteen in beeld als plusleerling: een doorlopende leerlijn PO-VO.
- Verschillende maatwerktrajecten doen recht aan de kwaliteiten van de plusleerlingen; er is veel ruimte voor eigen initiatief, interesse en leerbehoefte van de leerling.

- Versnellen kan op meerdere manieren: (differentiëren) binnen een vak, op een hoger niveau een vak volgen, versneld examen voor een vak, een klas overslaan.
- Er is zorg voor de onderpresterende leerlingen: een pluscoach begeleidt deze leerlingen door middel van gesprekken en oefeningen.

Kritische succesfactoren

Het plusteam heeft de taak het onderwijs aan de HB-leerlingen gestalte te geven, verder te ontwikkelen en te borgen in de organisatie. Op alle niveaus (organisatie, leerlingen, management, ouders, regionaal, kwaliteit van onderwijs) wordt beleid ontwikkeld waarmee recht wordt gedaan aan de leerbehoeften van HB-leerlingen. Balans en samenhang tussen al deze niveaus creëert optimale talentontwikkeling.

Fons Vitae Lyceum

“TALENT ERKENNEN, HERKENNEN, STIMULEREN EN FACILITEREN”

Contactgegevens

Adres: Reijnier Vinkeleskade 53 1071 SW Amsterdam. Website: <http://www.fonsvitae.nl/>

Over de school

Het Fons Vitae Lyceum is een levendige school voor havo, atheneum en gymnasium in Amsterdam Zuid. Onze school heeft een lange traditie waarin betrokkenheid en talentontwikkeling sleutelbegrippen zijn. Het is ook vandaag de dag nog steeds onze missie om leerlingen te helpen bij het ontdekken en optimaal ontwikkelen van hun interesses, talenten en sociale en intellectuele competenties.

Onderwijsvisie

Het Fons Vitae is sinds 2014 een BegaafdheidsProfielSchool (BPS). De school is trots dit keurmerk te mogen voeren en is zich bewust van de verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt. Deze verantwoordelijkheid hebben wij omschreven in de volgende zin, die onze missie aangeeft:

‘Het Fons Vitae wil talent herkennen, erkennen, stimuleren en faciliteren.’

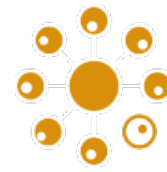
Onze missie geldt voor alle leerlingen. Daarbij hebben wij in het bijzonder aandacht voor de hoogbegaafde leerling.

“Steeds duidelijker is geworden dat er bij deze groep leerlingen (hoogbegaafden) niet altijd ‘uitkomt wat er in zit’. De ervaringen van hoogbegaafde leerlingen die door onderpresteren in een negatieve spiraal terecht zijn gekomen, tonen overduidelijk aan dat passend onderwijs en gerichte begeleiding ook voor deze categorie leerlingen een maatschappelijke noodzaak is.” Die maatschappelijke noodzaak wordt ook op het Fons Vitae gevoeld. Vanuit die noodzaak is er al in 2010 gestart met een werkgroep BPS. De werkgroep heeft zich gebogen over onderwijs aan leerlingen met extra ontwikkelingspotentieel. Leden hebben zich geschoold en verdiept in het thema talentontwikkeling. Gezien de complexiteit die hoogbegaafdheid met zich mee kan brengen, heeft de werkgroep BPS er voor gekozen de hoogbegaafde leerling een aparte status binnen het talentontwikkelingsprogramma te geven.

Good Practice

Wij hebben een breed module-aanbod waardoor de leerlingen zich met of zonder peers kunnen verdiepen in allerlei thema’s. Hierdoor is verdieping, verbreding en verrijking een mogelijkheid die voor het oprapen ligt. We faciliteren hb-leerling extra door ze tijdens lestijd modules te laten volgen.

Door de kennis die we in huis hebben is er steeds meer aandacht voor de hb-leerling in zijn volle glorie. We kijken naar succesfactoren en mogelijke belemmeringen en coachen daarop.

Kritische succesfactoren

Het bieden van ruimte aan leerlingen is belangrijk. Ruimte in we ze zijn en wat ze mogen doen.

Gymnasium Apeldoorn

“BEATUS HOMO QUI INVENIT SAPIENTIAM”

Contactgegevens

Adres: Kastanjelaan 10, 7316 BN Apeldoorn. Website: <https://www.gymnasium-apeldoorn.nl/>

Over de school

Wij zijn een categoriaal gymnasium met ongeveer 650 leerlingen. Onze school kenmerkt zich door kleinschaligheid en betrokkenheid.

Onderwijsvisie

Het Gymnasium Apeldoorn biedt alle nieuwsgierige leerlingen van nu en straks gymnasium toponderwijs. Onze leerlingen mogen zichzelf zijn, blijven én worden. Alle leerlingen leren bij ons op hun eigen manier en ontwikkelen zich tot burgers die het verschil gaan maken.

Kritische succesfactoren

Betrokken ondersteuning van individuele- en groepsbegeleiders

Good Practice(s)

Project ‘recht op maatwerk’, Honours programma Gymnasia

Gymnasium Bernrode

“INSPIREREN. TALENTEN AANSPREKEN. GRENZEN VERLEGGEN”

Contactgegevens

Adres: Abdijstraat 36, 5473 AG Heeswijk-Dinther. Website: www.bernrode.nl

Over Gymnasium Bernrode

Gymnasium Bernrode is een categoriaal gymnasium met ca. 670 leerlingen. De leerlingen van onze school komen uit de hele regio en vanuit alle lagen van de bevolking. We zijn een relatief kleine school, waardoor de leerlingen al snel bekend raken en bekend zijn. Ook zijn de lijnen daardoor kort.

Onderwijsvisie

Gymnasium Bernrode heeft zich als doel gesteld om de talenten van leerlingen, leraren en ondersteunend personeel aan te spreken en hen te inspireren. Bernrode draagt hiermee bij aan een samenleving, waarin kansen worden geboden en waar iedereen wordt uitgedaagd om zijn grenzen te verleggen. Op Gymnasium Bernrode is veel te doen!

Bernrode is een kleine, veilige school waarin we elkaar kennen en elkaar respecteren. Samen met de leerling ontdekken we diens kwaliteiten en werken we aan zijn of haar persoonlijke ontwikkeling. Een leerling krijgt aandacht en extra ondersteuning als het even wat minder gaat op school en indien nodig hulp van een professioneel ondersteuningsteam. We zijn een school waar in een goede sfeer hard gewerkt wordt en waar ook plaats is voor ontspanning.

Het onderwijs aan hoofbegaafden past perfect binnen deze visie. Ook leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn hebben extra aandacht en ondersteuning nodig om voor hen het onderwijs passend en uitdagend te maken.

Meteen vanaf de start op Bernrode proberen we onze leerlingen zo goed mogelijk in beeld te krijgen. Door een uitgebreide warme overdracht met de basisscholen bijvoorbeeld. Maar ook door zelf aan het begin van klas 1 in samenwerking met het CBS in Nijmegen de IST en de SAQI af te nemen. Naast de gegevens van basisschool en deze testen leggen we in de eerste maanden onze eigen ervaringen in de lessen. Zo hebben we al snel duidelijk, wie wat extra aan kan. En dan stimuleren we deze leerlingen ook om waar mogelijk met die extra mogelijkheden iets te doen.

De extra mogelijkheden zijn, net als de extra ondersteuning, meestal ingeroosterd tijdens de lessen. Wij gaan ervan uit, dat een meer- of hoogbegaafde leerling wel eens een lesje kan missen. We merken ook in praktijk dat dat kan. In de loop van het eerste jaar wordt het voor leerlingen steeds normaler, dat klasgenoten om een of andere reden de klas verlaten, sommigen om extra steunles of begeleiding te krijgen, anderen om extra activiteiten te doen.

Good practices

Hoewel we pas kort aspirant-lid zijn van de Vereniging BegaafdheidsProfielScholen, hebben we de meer- en hoofbegaafde leerlingen natuurlijk al veel langer. In de afgelopen jaren is er al een heel aanbod voor deze leerlingen ontwikkeld.

Een deel van het aanbod vindt gewoon binnen de lessen plaats. Dit geldt voor de verdiepingsstof die in de onderbouw door de docenten wordt aangeboden. Ook is het voor goede leerlingen mogelijk om een vak te versnellen of (in de bovenbouw) extra vakken te kiezen of versneld eindexamen te doen.

Binnen de lessen Engels en Duits kan een hoger niveau worden bereikt door in het cluster ingeroosterd te worden waar Cambridge of Goethe wordt gegeven. Leerlingen die wel beide Klassieke Talen willen doen, maar opzien tegen het grote aantal lessen dat dat in hun lesrooster zal opleveren, kunnen kiezen voor de Plusgroep. In de Plusgroep worden in de tijd van één Klassieke Taal beide talen onderwezen.

Sommige leerlingen zijn echter op zoek naar uitdaging buiten de standaard schoolvakken. Daarvoor hebben we het Hermes Programma opgezet. Het Hermes-programma bevat een aanbod vanuit de faculteiten Talen, Exact, Kunst en Sport. Dit aanbod komt tot stand in samenwerking met interne en externe docenten en externe organisaties en opleidingen. Het aanbod van Hermes is daardoor zeer gevarieerd. Voor ieder is er wel wat leuks bij te vinden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om zelf een aanvraag te doen voor een bepaald aanbod. Als er meer leerlingen dezelfde vraag hebben, gaan we kijken of we dat kunnen realiseren.

Naast het Hermes Programma zijn we ook andere mogelijkheden voor de leerlingen aan het ontwikkelen. Sinds een paar jaar draaien we mee aan HPG, het Honours Programma van de Gymnasia, bezoeken individuele leerlingen cursussen aan de Radboud Universiteit van Nijmegen of de Technische Universiteit Eindhoven. Verschillende leerlingen nemen ook deel aan de diverse Olympiades van met name de beta-vakken.

De nieuwste ontwikkeling is de extra aandacht voor de leerling die wel over de begaafdheid beschikt, maar in de aanpak van zijn werk belemmerd wordt door een gebrek aan vaardigheden. Een werkgroep Onderpresteerders is bezig om een werkwijze te ontwikkelen om deze leerlingen op maat te kunnen helpen.

Kritische succesfactoren

Voor onze aanpak voor meer- en hoogbegaafden is het gesprek met de leerling (en eventueel de ouders) essentieel. De mentor is hierin in eerste instantie de spil. Samen kijken mentor, leerling en ouders, wat een leerling nodig heeft en wat wij daarin kunnen bieden. De beschikbaarheid van uitdagend materiaal of een uitdagend aanbod is naar onze mening hiervoor essentieel. Met de leerling kijken we daarom daar met name naar: wat maakt voor de leerling het interessant om zijn tijd en energie erin te steken? Regelmatig evalueren is natuurlijk ook belangrijk. We willen graag weten of het extra aanbod een succes is. Zo nodig passen we dingen tijdens de rit aan.

Gymnasium Camphusianum

“DOCENDO DISCIMUS”

Contactgegevens

Adres: Vroedschapsstraat 11, 4204 AJ Gorinchem.

Website: <http://www.camphusianum.nl/Onderwijs/onderwijs.htm>

Over het Gymnasium Camphusianum

Het Camphusianum is een openbaar categoriaal gymnasium, dat zich de afgelopen jaren sterk heeft ontwikkeld (met onder andere een nieuw gebouw in 2005) tot een streekschool met meer dan 700 leerlingen. Het Camphusianum staat voor een breed onderwijsaanbod met ruimte voor het individuele talent, kleinschaligheid op hoog niveau, een informele sfeer, tradities en professionaliteit. De school staat met twee benen in de maatschappij.

Onderwijsvisie excellente leerlingen

Ieder mens kent excellentie. Het stimuleren van en ruimte bieden aan die individuele excellentie is een pijler van het onderwijs van deze school. Het Camphusianum biedt elke leerling, binnen de kaders van het gymnasiale onderwijs, de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen en te ontplooien. Naast schoolbrede trajecten op vakniveau (versnelling en verdieping), doet de school dit onder meer door in de onderbouw brede keuzemodules in het lesrooster op te nemen en in de bovenbouw samen te werken met het wetenschappelijk onderwijs (JCU, LAPP-Top, et cetera).

Anders zijn mag. Talenten hebben vele vormen. Op het Camphusianum moeten alle leerlingen zich erkend en veilig kunnen voelen. Een oplossing is pas een oplossing als het probleem is opgelost, niet als alleen is geprobeerd wat altijd wordt geprobeerd. Zo leert ook de school haar eigen talenten te ontwikkelen. Om dit te bereiken, stimuleert de school deze houding (door middel van voorlichting, studiedagen, scholing) in alle vakken en in alle leerjaren, bij leerlingen, ouders en personeel. Deze visie wordt ook in het primair onderwijs (PoVo initiatief) gedeeld.

Good Practice: Plusmodules

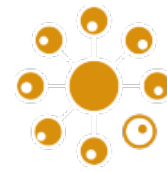
Het Camphusianum werkt samen met het primair onderwijs aan de talentontwikkeling van elkaars leerlingen: in zogenaamde Plusmodules begeleiden en onderwijzen Camphusianen begaafde basisschoolleerlingen op de basisschool. Het Camphusianum gaat daarbij uit van het principe Docendo discimus (‘door te onderwijzen leren we’). Dat draagt bij aan de cognitieve en sociale ontplooiing van de gymnasiast. Door de uitwisseling van kennis en praktijkervaring tussen primair en voortgezet onderwijs, die uit dit project logisch voortkomt, wordt de kwaliteit van het onderwijs ‘aan beide kanten’ verhoogd. Dat zal uiteindelijk leiden tot een officieuze doorlopende leerlijn op het gebied van begaafdheid. Een dergelijke, gedeelde expertise tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs helpt de ouders bij het bepalen van de meest geschikte leerroute voor hun kind.

Kritische succesfactoren

- Ga uit van de kracht van je eigen school. Het Plusmodules-systeem kan in deze vorm niet zomaar op elke school worden ingevoerd, zeker als er voor een school elementen inzitten die niet ‘eigen’ aanvoelen. Het is in ieder geval noodzakelijk om de werkwijze aan te passen aan de eigen context van de school.
- Toon op meerdere niveaus het belang aan van een structurele samenwerking tussen het primair en het voortgezet onderwijs (‘keten’). Geef daarbij aan dat dit de ontwikkeling van de begaafde leerling en de kruisbestuiving tussen primair en voortgezet onderwijs (‘we leren van elkaar’) ten goede komt. Maak duidelijk dat dit leidt tot een kwalitatief betere advisering door de leerkracht van groep 8. Door deze samenwerking komen nieuwe leerlingen beter en eerder op hun plaats in het voortgezet onderwijs.
- Veranker de samenwerking. Zowel het primair als het voortgezet onderwijs dienen de samenwerking vast te leggen in het beleidsplan en het schoolplan.
- Bewaak de kwaliteit. Zorg ervoor dat leerlingen uit het primair onderwijs les krijgen van leerlingen uit het voortgezet onderwijs op een hoog niveau. Dat is iets heel anders dan de proeflesjes en kennismakingsmiddagen die basisschoolleerlingen vaak aangeboden krijgen vanuit het voortgezet onderwijs.

Valkuilen

Als scholen voor voortgezet onderwijs niet onder hetzelfde bestuur vallen, kan dat een drempel zijn: scholen van verschillende besturen zijn echte concurrenten. Hoe daarmee om te gaan? Als categoriaal gymnasium bedient het Camphusianum maar een klein deel van de markt van hoogbegaafde leerlingen in het primair onderwijs die behoefte hebben aan uitdagender onderwijs. Om nog meer leerlingen te kunnen begeleiden, heeft het Camphusianum hulp nodig van een brede scholengemeenschap.

Gymnasium Juvenaat

<https://www.juvenaat.nl/>

Gymnasium Novum

<https://www.gymnasiumnovum.nl/>

Het College Weert-Cranendonck

“ZICHTBAAR JE TALENTEN BENUTTEN”

Contactgegevens

Adres: Parklaan 1A, 6006 NT Weert.

Website: <http://www.college.nl/leerlingen/schooltypes/begaafdheidsprofiel/>

Over de school

Het College Weert is de atheneum- en gymnasiumlocatie van LVO-Weert. Onze school heeft een lange traditie van goed onderwijs dat in de afgelopen jaren nog rijker is geworden; maatwerk is hierbij het sleutelwoord. Veel leerlingen die de basisschool zonder enige moeite hebben doorlopen of zich daar zelfs regelmatig verveeld hebben, lopen op de middelbare school vaak aan tegen hun eigen beperkingen. Als je nooit hebt hoeven leren, is het namelijk erg moeilijk om dat alsnog te gaan doen wanneer het op de middelbare school ineens wél nodig is. Ook kan het zijn dat een leerling zich juist verveelt op school en graag meer wilt doen. Uiteraard zonder als uitslover te worden aangezien.

Het College biedt leerlingen de kans om op een veilige manier aan hun talenten te werken. Soms betekent dat, dat ze een andere weg bewandelen dan gebruikelijk is.

Het College is een school voor voortgezet onderwijs opgericht in 1648; 371 jaar van traditie en goed en resultaat gericht onderwijs. Het College is volop in beweging en de leerling staat hierin centraal. We geven leerlingen de mogelijkheid om eigen keuzes te maken. Het schoolgebouw (in gebruik sinds januari 2011) biedt mogelijkheden hiervoor, zoals instructieruimtes, samenwerkplekken, stilteplekken en natuurlijk ICT. Zo worden de lessen aantrekkelijk en afwisselend.

Sinds 2008 is Het College een Begaafdheidsprofielschool. Dat betekent dat de school zo breed mogelijk onderwijs en begeleiding op maat biedt aan excellerende en onderpresterende hoogbegaafde leerlingen. Het Begaafdheidsprofiel bestaat uit twee coördinatoren, vier tutoren en vanuit het management de portefeuillehouder / teamleider Gymnasium.

Onderwijsvisie

Het College Weert maakt deel uit van LVO Weert, onderdeel van de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs. LVO-Weert verbindt de Philips van Horne SG, Het Kwadrant, Het College Weert en BRAVO! College Cranendonck. Bovendien is LVO Weert in het schooljaar 2016-2017 van start gegaan met een nieuw onderwijsconcept onder de naam 'Koers'.

Deze vier scholen hebben besloten samen te werken om het gemeenschappelijk onderwijsaanbod en de kwaliteit van het onderwijs in de toekomst te garanderen. Het College Weert is de atheneum- en gymnasiumlocatie van LVO-Weert. LVO Weert wil samen met ouders en leerlingen bouwen aan:

- Talentontwikkeling, waarbij de persoonlijke ontwikkeling centraal staat;
- Kwalitatief goed en toekomstgericht onderwijs;

- Breed onderwijsaanbod, waaronder Tweektalig Onderwijs, Kunst & Cultuur, Technasium en Sportklassen.

Good Practice

De hoogbegaafde of plusleerling stippelt op Het College deels zijn eigen route uit. In overleg met de tutor kan een leerling lessen skippen om aan een eigen gekozen module te werken, naar de schaakclub te gaan of te werken aan zijn leervaardigheden. In de ouderbouw zijn we van start gegaan met een pilot op het Gymnasium. Het Gymnasium heeft een heel eigen dynamiek die, meer dan andere VWO-opleidingen, gericht is op de algemene vorming en tevens meer verdieping biedt. Het onderwijs op het gymnasium wordt gegeven vanuit een academisch perspectief, waarbij je problemen op een intelligente en creatieve manier leert op te lossen. Er is veel ruimte voor het werken in eigen tempo. De leerling kan sneller door de lesstof gaan en als hij meer wil en kan, dan is er de mogelijkheid om onder leestijd extra modules te volgen: de plusprogramma's. In de bovenbouw kan een leerling ook vakken versnellen of lessen aan de universiteit volgen.

Kritische succesfactoren

- De samenwerking met het PO: leerlingen uit plusgroepjes krijgen op Het College een aantal uitdagende lesjes aangeboden.
- De Cursus Effectief Leren: leerlingen die moeite hebben met leren leren, automatiseren, structureren e.d. krijgen inzicht in hun 'slim zijn' en krijgen tips en tricks aangereikt over hoe ze hiermee om kunnen gaan.
- Scholing aan mentoren van het Gymnasiumteam.
- De jaarlijkse uitstap met alle hoogbegaafde leerlingen.
- De klankbordgroep ouders.
- De klankbordgroep leerlingen.
- De themabijeenkomst: 'Hoe werkt mijn brein' voor alle hoogbegaafde leerlingen met als gastspreker een oud-leerling die worstelde met zijn begaafdheid.
- De schaakclub.

Het Stedelijk Zutphen

“LEREN MET PLEZIER”

Contactgegevens

Adres: Isendoornstraat 3, 7201 NJ Zutphen. Website: <http://www.hetstedelijkzutphen.nl/>

Over de school

Het Stedelijk Lyceum in Zutphen is een kleinschalig lyceum met een grotere vwo-afdeling dan havo-afdeling en ongeveer 400 leerlingen. Hiervan is meer dan een kwart bij ons bekend als begaafd op één of meerdere terreinen. We zijn een daltonschool die maatwerk in de praktijk brengt. Elke leerling heeft zijn eigen coach.

Onderwijsvisie

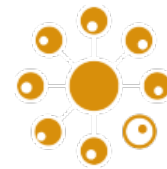
Als daltonschool hebben we als basis vertrouwen in leerlingen. We bieden maatwerk voor alle leerlingen. Dit persoonlijk leren wordt vormgegeven door het voeren van coachgesprekken met leerlingen, waarbij ouders aanwezig zijn (persoonlijke aandacht). Hierin stellen leerlingen doelen op voor een periode van 8 weken (leerjaar 1, 2 en 3) of 16 weken (leerjaar 4, 5 en 6). Omdat leerlingen op deze manier zelf invloed hebben op hun eigen leerproces, krijgen ze meer plezier in het leren. De laatste pijler van onze school is het ondernemend leren. We willen bijvoorbeeld dat leerlingen zowel binnen als buiten de school leren.

De begaafde leerlingen kunnen bij ons op school zowel versnellen (en daardoor eerder examen doen), als verrijken, als verdiepen. We zetten in op het versnellen, zodat leerlingen een grens gaan bereiken van hun kunnen. We leren ze om ergens voor te moeten werken en om zo grenzen over te gaan. Hierdoor gaan de begaafde leerlingen succes ervaren en gaan ze uitdagingen aan. We vinden het ook belangrijk dat leerlingen hun eigen interesses kunnen vinden en kunnen uitbouwen. We bieden hiervoor modules aan met elke keer een andere inhoud.

Good Practice

Twee good practices op het gebied van onderwijs aan hoogbegaafden op het Stedelijk Lyceum Zutphen.

Een leerling uit vwo 5: “Twee managers van Intel Hotel zijn vorig schooljaar op school langs geweest en hebben een geweldige presentatie gegeven over duurzaamheid. De leerlingen die zich hadden ingeschreven, hebben een opdracht meegekregen. We zijn een onderzoek gestart naar duurzame verlichting. We hebben alle lampen geteld, veel berekeningen gedaan en uiteindelijk is hier een resultaat uitgekomen waar we zelf versteld van staan! Het project is nu zo goed als afgerond en we staan op het punt om de onderhandelingen te starten met leveranciers. Het project wordt dus misschien echt uitgevoerd! Eén van de leukste dingen van het project vind ik de samenwerking tussen leerlingen uit alle leerjaren. De groep bestaat namelijk uit leerlingen uit klas 2 tot en met klas 6. We leren veel van elkaar en vullen elkaar goed aan. Daarnaast hebben we ontzettend veel geleerd van het project

zelf. We hebben geleerd wat er allemaal bij komt kijken en hoeveel stappen je moet zetten om een goed eindresultaat neer te zetten. We verdiepten ons volledig in het onderwerp en hebben ons hard ingezet voor een mooi resultaat. En niet voor niets dus!”

Rieve, gymnasium 2: “Ik heb geen zin in gedoe.”

BPS-coördinator: “En als ik je nou volgend jaar in vwo 4 zou plaatsen.”

Rieve: “Ja, in dat soort gedoe heb ik wel zin.”

Kritische succesfactoren

- Aandacht door elke 8 weken een coachgesprek (met leerling en ouders).
- Verantwoordelijkheid voor eigen leerproces.
- Versnellen, verrijken en verdiepen.
- Extra begeleiding bij onderpresteren.

Hondsrug College

“EEN SLIMME START VAN JE TOEKOMST”

Contactgegevens

Adres: Emmalaan 25, Emmen.

Website: <http://www.hondsrugcollege.nl/opleidingen/vwoplus/begaafdheidsprofielschool/>

Over de school

Het Hondsrug College is een brede protestants-christelijke scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs in zuidoost Drenthe met circa 2.000 leerlingen. De school biedt naast vmbo en havo op het vwo twee richtingen: een Keuzestroom met binnen de reguliere lessentabel een keuzemogelijkheid voor technasium, ict of cultuur en een Profielstroom met een compacte en verrijkte lessentabel voor gymnasium en vwo+. Het Hondsrug College is ook een School voor Ondernemend Leren (SOL). De school zelf is ondernemend en wil die houding ook bij de leerlingen stimuleren.

Onderwijsvisie Profielstroom

Haal er uit wat er in zit: door de leerlingen extra inhoud aan te bieden door middel van verbreding, verdieping en versnelling stimuleren wij de leerlingen tot het inzetten en ontwikkelen van hun executieve vaardigheden en het stellen van eigen leervragen. Hiermee krijgen ze de middelen om hun eigen leerproces in te richten.

Good Practice: screening

Alle vwo-leerlingen nemen na inschrijving voor klas 1 vwo deel aan het CBO-onderzoek: intelligentie (IST), creativiteit (TCTDP) en motivatie (PMT-K-2 en SDQ) worden hierbij onderzocht. Dit gebeurt in samenwerking met het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen. Op basis van de informatie uit de onderzoeken, informatie van de basisschool en een intakegesprek met leerling en ouder(s) kijken we welke stroom het beste bij de leerling past.

Good Practice: activiteiten

De school organiseert de volgende activiteiten en mogelijkheden voor leerlingen in de Profielstroom:

- In de onderbouw is er een compacte lessentabel met een verrijkend programma van klassieke talen, Spaans, filosofie en Research & Development.
- Het lesprogramma wordt aangeboden in leerdoelen, afgeleid van de eindexamentermen, waarbij leerlingen badges halen voor de behaalde doelen.
- De leerlingen zitten in een aparte Profielklas met een eigen mentor die waar mogelijk verbonden blijft aan de groep.
- In de onderbouw kunnen leerlingen versnellen bij de vakken Engels, Spaans en wiskunde. Een jaar eerder eindexamen doen in één of meer vakken is mogelijk.

- Docenten die les geven aan getalenteerde leerlingen volgen minimaal een interne scholing, die ook toegankelijk is voor externen.
- Er worden contacten onderhouden met scholen voor primair onderwijs, onder andere door het aanbieden van verrijkingslessen.
- De school onderhoudt regelmatig contact met de ouders van deze groep. Er zijn bijvoorbeeld extra ouderavonden en ouders worden betrokken bij onderzoekspresentaties.
- Leerlingen kunnen aan het eind van leerjaar 3 een certificaat ontvangen voor de onderbouw en bij het eindexamen een certificaat met vermelding van de extra plusactiviteiten in de bovenbouw.
- In de bovenbouw kunnen leerlingen extra vakken en modules volgen binnen en buiten de school, of stage lopen binnen een bedrijf. Ze kunnen hiervoor ruimte creëren door middel van lesuitkaarten.

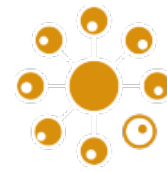
Good Practice: innoverend

Ieder jaar start het Hondsrug College met nieuwe activiteiten en past het bestaande aanbod, waar nodig, aan. In het cursusjaar 2017 is de school gestart met de eerste Intermezzo groep voor vwo-leerlingen die klaar zijn op de basisschool, maar nog niet rijp zijn voor het voortgezet onderwijs. In dit Intermezzo jaar werken de leerlingen door middel van een speciaal lesaanbod aan de executieve vaardigheden en het (terug)vinden van leerplezier.

De pilot cijferloos werken, die in 2016-2017 is gestart, gaat inmiddels als doelgericht werken zijn vierde jaar in en beslaat inmiddels drie leerjaren in de onderbouw van de Profielstroom. De school streeft er naar de buitenwereld zoveel mogelijk naar binnen te halen voor (en door) de leerlingen. Binnen de verschillende vakken is hier ruimte voor, met name bij het vak Research & Development waarbij leerlingen kennis maken met de wereld van wetenschappelijk onderzoek.

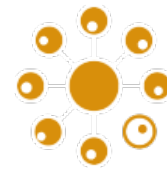
Kritische succesfactoren: loslaten en borgen

- Stimuleer experimenten en ondernemerschap, maar vat steeds alles in een structuur en leg deze vast.
- Durf de verantwoordelijkheid bij de deelnemers – leerlingen en docenten – te leggen.
- Bespreek de aanpak regelmatig met leerlingen en ouders en stel deze zo nodig bij.

ISG Arcus

<https://www.isg-arcus.nl/>

**Begaafdheids
ProfielScholen**

Keizer Karel College

<https://www.keizerkarelcollege.nl/>

Ludger College

“JOUW TALENT IS ER THUIS”

Contactgegevens

Adres: Vondelstraat 5, 7002 AN Doetinchem. Website: <http://www.ludgercollege.nl/>

Over de school

Het Ludger College is een moderne school voor mavo, havo en vwo (atheneum en gymnasium). De school heeft ongeveer 1700 leerlingen. De visie van de school richt zich op talentontwikkeling: het maximale uit elke leerling halen en deze tot groei brengen door hem een passend onderwijsaanbod te bieden. Dit gebeurt in alle afdelingen.

Onderwijsvisie

Om dit doel te bereiken is voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen van leerjaar 1 t/m 6 een uitdagend en verdiepend traject op maat (TOM) ingericht. De TOM-leerlingen volgen ongeveer 5 lessen per week een verdiepend programma dat in elk leerjaar bestaat uit denklessen, modules en individuele projecten. Dit programma volgen ze in plaats van de reguliere vaklessen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen TOM1 (getest hoogbegaafden) en TOM2 (slimme leerlingen die meer aankunnen en die graag willen).

Kritische succesfactoren

- Een heldere visie op onderwijs en op leren. Het hoogbegaafdenbeleid moet passen binnen de schoolvisie
- Een heldere en herkenbare structuur van het HB-programma, duidelijke toelatingscriteria.
- Voldoende doorontwikkeling dan de programma-inhoud op basis van feedback van de deelnemers.
- Scholing van (ook reguliere) docenten in het bedienen van hoogbegaafde leerlingen..

Good Practice 1: Een heldere structuur.

De wijze waarop TOM tot stand is gekomen en is georganiseerd behoort tot ‘good practice’. Na overleg met leerlingen en ouders van slimme leerlingen is TOM ontstaan. De leerlingen wilden in een ‘reguliere’ klas zitten en niet iets ‘er bovenop’ doen, maar in plaats van. Toch wilden ze ook gedeeltelijk met gelijkgestemden aan het werk.^[1] Elk leerjaar heeft een speciaal opgeleide TOM-docent die veel kennis heeft van hoogbegaafdheid en leerlingen kan uitdagen om een stap verder te zetten dan ze zelf denken. Zij verzorgen de denklessen en begeleiden de (individuele) projecten. Daarnaast is er een TOM-coördinator die het traject rondom scholing van docenten, informatievoorziening naar alle geledingen, testen, voortgang en doorontwikkeling coördineert. Dit alles in nauwe samenwerking met de schoolleiding.

Good Practice 2

Het TOM traject biedt écht onderwijs op maat. Er is een grote verscheidenheid aan activiteiten.

- In de denklessen ontwikkelt de leerling kennis over zichzelf en zijn eigen leren. Deze kennis kan hij inzetten bij de ontwikkeling van zijn eigen vaardigheden.
- De modules zijn allemaal uitdagend en kennen een grote verscheidenheid waarvan het maken van een film, filosofie, wetenschapsgeschiedenis en presentatietechnieken enkele voorbeelden zijn.
- De projecten zijn meestal individueel soms in groepen, waarbij de interesse van de leerling leidend is. De leerlingen worden volgens een zelf-ontwikkelde 7-fasen-methodiek gecoacht. Aan het eind van elk schooljaar worden de projecten gepresenteerd op een feestelijke presentatieavond, aan klasgenoten, familie, docenten en andere belangstellenden.
- Leerlingen worden gestimuleerd om mee te doen aan Olympiade wedstrijden, aan uitdagende projecten/onderzoeken vanuit bedrijven (bijvoorbeeld voor hun profielwerkstuk) en om deel te nemen aan het zogenaamde proefstuderen.
- Versneld vwo wordt op individuele basis aangeboden.

OMO sg Tongerlo Norbertus Gertrudis Lyceum

“HET LEREN VAN DE LEERLING STAAT CENTRAAL”

Contactgegevens

Adres: Lyceumlaan 10, 4702 XG Roosendaal.

Website: <http://www.norbertusgertrudislyceum.nl/>

Over de school

Onderwijs aan havo en vwo, ongeveer 1200 leerlingen, speciaal aan de school is dat de leerlingen legio aan mogelijkheden krijgen om zich te ontplooien, bijvoorbeeld in topsport, begaafdheidsontwikkeling en de oriëntatie op het wereldburgerschap. Momenteel wordt de school ingericht volgens het onderzoekend leren model. Daarnaast is er een versterkt mentoraat met een tweejarige brugklas voor uitgestelde en dus meer op maat gesneden determinatie.

Onderwijsvisie

Het Norbertus Gertrudis Lyceum is een school voor havo, atheneum en gymnasium. We verwoorden onze missie, bijhorende kernwaarden en visie als volgt.

Onze missie

We willen dat leerlingen:

- De vaardigheid ontwikkelen zich te ontplooien in en veranderende wereld (socialiseren)
- Een diploma halen (kwalificeren)
- Het beste uit zichzelf halen (persoonsvorming)
- Terugkijken op een fijne, veilige en uitdagende schooltijd (persoonsvorming)

Onze kernwaarden

We hebben een katholieke identiteit. Deze identiteit komt tot uitdrukking in normen en waarden, in stijl en omgangsvormen en in maatschappelijke interactie. We formuleren onze kernwaarden als volgt:

- je handelt respectvol naar jezelf en dus wil je je talenten ontwikkelen;
- je toont dienstbaarheid en naastenliefde naar de ander en dus ben je voorkomend en help je de ander belangeloos;
- je bent rentmeester van ons milieu, van de wereld en dus neem je verantwoordelijkheid voor onze leefomgeving.

Dat vraagt van alle burgers:

- Empathisch vermogen
- Sociale vaardigheden
- Samenwerkingsvaardigheden
- Doorzettingsvermogen
- Solidariteit

- Medemenselijkheid
- Samenwerken
- Moreel kompas

Onze visie

De leerling is een ontwikkelend (=lerend) mens die:

- Zich wil ontwikkelen als denkend sociaal wezen
- Bewust wil worden van beïnvloedingsprocessen en maatschappelijke fenomenen
- Een moreel kompas wil ontwikkelen
- Zich bewust wil worden van zijn invloed op de omgeving

We willen dat leerlingen zich ontwikkelen tot burgers die in staat zijn hun verantwoordelijkheid in onze samenleving te nemen. We zien het als opdracht van de school hen hierin te op te voeden en te onderwijzen.

Onze pedagogische benadering

Leerlingen van het Norbertus Gertrudis Lyceum zijn doorgaans tussen de 11 en 19 jaar oud. Dat betekent dat we te maken hebben met adolescenten. We ontleen onze visie op de adolescent aan Jelle Jolles.

We vinden het belangrijk om de leerling te kennen: zijn achtergrond, hoe hij cognitief en psychosociaal functioneert, hoe zijn eerdere levens- en leerervaringen zijn huidige functioneren beïnvloeden. Daarnaast weten we dat de hersenen tijdens de adolescentiefase grote en intensieve veranderingen doormaken. De rijping loopt door tot ongeveer 25 jaar. De executieve functies (die ervoor zorgen dat leerlingen goed kunnen presteren) komen pas in de midden en late adolescentie tot volle wasdom. Bij deze functies kan gedacht worden aan het stellen van leerdoelen en evalueren, het ontwikkelen van zelfinzicht dat nodig is gericht en gemotiveerd met huiswerk bezig te zijn, het ontwikkelen van vaardigheden die helpen om een positie in te nemen, plannen te maken en eigen gedrag te ontwikkelen.

Wij vinden het onze taak om de leerling in staat te stellen executieve functies te ontwikkelen door ervaringen te laten opdoen en deze te volgen. Door complexere vaardigheden te stimuleren, brengen we deze ontwikkeling op gang: zelfinzicht leidt tot zelfstandigheid. Een leerling die zelfstandig leert, verricht planmatig simpele tot zeer complexe handelingen, stelt daarbij prioriteiten en beoordeelt mogelijke sociale en emotionele consequenties.

Onze visie op leren en de bijhorende didactiek

Leerlingen leren:

“Door actief bezig zijn worden leerinhouden in het kennissysteem van de leerling opgenomen. Leren voltrekt zich langs vijf dimensies” (Marzano en Miedema)

Leren is een actief proces dat bestaat uit onderling afhankelijke, samenhangende manieren van denken: de vijf dimensies:

- Motivatie: de leerling heeft een positieve houding ten opzichte van de school.
- Nieuwe kennis verwerven en integreren. Hier speelt oefenen een grote rol.
- Bestaande kennis verbreden en verdiepen.
- Onderzoek doen: de leerling kennis in levensechte situaties toe.

- Reflectie: op het leerproces, bewust worden van wat je aan het doen bent.

Om te kunnen leren moet aan drie aspecten voldaan worden. We duiden deze aan met de ABC-vitamines.

Autonomie: gaat over invloed kunnen hebben op het eigen leerproces. De leerling heeft het gevoel dat hij zelf echt wat te kiezen, te mogen en te willen heeft: 'ik mag iets'

Sociale relatie (ook wel Binding genoemd): gaat over zich gerespecteerd en gewaardeerd voelen. De leerling ervaart en voelt dat de docent hem respecteert, kent en ziet: 'ik hoor erbij'

Competentie: gaat over: vertrouwen hebben in eigen kunnen. De leerling voelt vertrouwen van de docent in de eigen mogelijkheden en talenten: 'ik kan iets'

Daarom zijn de volgende aspecten van belang:

- Leerling moet inzicht krijgen in zijn proces van leren. Dat kan het best in een permissieve of motiverende leeromgeving, met een duidelijke en open structuur.
- Het is van belang dat de leerling heel duidelijk weet wat hij vóór, tijdens en na de les moet doen. Dan zal het hem beter lukken om zelf keuzes te maken en de goede dingen te doen.

In ons onderwijs gaan we hiervan uit.

Visie op hoogbegaafdheid

Het Norbertus Gertrudis Lyceum is een begaafdheidsprofiel school. Dat betekent dat de school gespecialiseerd is om ervoor zorgen dat (hoog)begaafde leerlingen een aanbod krijgen waardoor ze het beste uit zichzelf kunnen halen. Leerlingen die iets extra's willen of kunnen, kunnen dat doen in de projecten en binnen onderzoekend leren. Daar is veel ruimte om op eigen niveau aan het werk te gaan met een onderzoek én er wordt nadrukkelijker gewerkt aan de ontwikkeling van de 21ste eeuw-vaardigheden. Ook krijgen begaafde leerlingen de mogelijkheid krijgen om extra verrijkingsopdrachten uit te voeren en een onderwijsprogramma op maat te volgen (bepaalde lessen vervangen door anderen als dat voor de leerling beter is).

Expliciet zet de school zich in voor versnelling waar nodig en mogelijk. Dit kan op het niveau van 1 vak tot en met een heel leerjaar, waarbij het schoolexamen kan worden afgesloten twee jaar voor het examenjaar en delen van het eindexamen in het voorexamenjaar. De tijd die vrij komt kan worden besteed aan versteviging van andere vakken, verdieping in vakken en of het volgen van universitaire modules.

Kritische succesfactoren

Individuele benadering, maar wel mogelijke begeleiding in groepen. Daarnaast een verstevigd mentoraat en betrokken docenten die open staan voor de bijzondere benadering van deze leerlingen. De ouders worden expliciet betrokken in het begeleidingsproces.

Good Practice(s)

Compacten en verrijken in het reguliere curriculum.

Openbaar Lyceum Zeist

“ALLE LEERLINGEN LEREN”

Contactgegevens

Adres: Blikkenburgerlaan 2, 3703 CV Zeist. Website: <https://www.openbaarlyceumzeist.nl/>

Over de school

Wij zijn een open school: elke leerling is welkom. Het contact tussen leerlingen en docenten is ongedwongen, de sfeer is open, en leerlingen kunnen echt zichzelf zijn (het is ‘gewoon’ om ‘anders’ te zijn). We willen elke leerling maximaal tot zijn recht laten komen. Dat betekent dat we ruimte bieden aan heel uiteenlopende talenten. Daarom hebben we een breed aanbod aan vakken en activiteiten, en verschillende profielen. De profielen op het OLZ in de onderbouw:

- Expressie
- Sport
- Havokansklas
- Gymnasium Extra

We stimuleren brede talentontwikkeling ook in activiteitenweken, Cultuuravond, debatclub en excellentieprogramma’s in de bovenbouw. We bieden in de bovenbouw een brede keuze aan vakken met o.a. wiskunde D, NLT, BSM, Kunst Beeldend en Dans. We bieden ook de mogelijkheid tot verhogen (een havoleerling die voor een vak op vwo-niveau examen doet) en versnellen (in sommige vakken al in havo4 of vwo5 examen doen). We stimuleren brede persoonlijke en sociale ontwikkeling door maatschappelijke stage en leerlingparticipatie binnen de schoolorganisatie.

We werken sinds kort vanuit leerdoelen, met een feedbackcyclus, en met regelmatige formatieve toetsing. We zien de onderbouw als een geheel. In principe gaan leerlingen over naar de volgende klas, tenzij echt duidelijk is dat ze op het verkeerde niveau zitten.

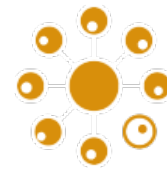
Ongeveer halverwege de 3e klas zullen leerlingen de leerdoelen van de onderbouw in principe behaald hebben, en hebben ze ook hun bovenbouwprofiel gekozen. De rest van dat jaar zal gebruikt worden om eventuele achterstanden weg te werken (bij vakken waar de leerdoelen nog niet gehaald zijn), en om de gekozen profielvakken te verdiepen (als voorbereiding op de bovenbouw).

De mentor ondersteunt de leerling als studiecoach, en helpt de leerling bij het reflecteren op zijn eigen leerproces. In ouder-leerling-mentor-gesprekken kijken we gezamenlijk terug en vooruit. We stimuleren zelfsturing bij leerlingen door bij ieder vak te zoeken naar vrijheid waar mogelijk, en structuur waar nodig. Zelfsturing is niet iets eendimensionaals, maar bestaat uit organisatorische zelfsturing (planning, zelfdiscipline, werken aan resultaten) en inhoudelijke zelfsturing (eigen leerroute, creatieve alternatieven, werken aan diep begrip). De mate van zelfsturing op beide assen verschilt per kind en per vak.

Onderwijsvisie hb

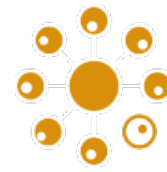
De aandacht voor hoogbegaafde leerlingen past organisch in onze onderwijsvisie (alle leerlingen leren, brede ontwikkeling, keuzemogelijkheden, flexibiliteit, open leren van en aan elkaar). We hebben een hb-kernteam (met een ECHA-specialist) dat in nauwe samenwerking met de schoolleiding het hb-beleid vorm geeft. We hebben gekozen voor gemengde klassen, waarin hoogbegaafde leerlingen tussen de andere leerlingen zitten. Nieuwe hb-leerlingen krijgen bij aanmelding een gesprek met de hb-specialist, waarin met de leerling een Talentplan wordt opgesteld (met wensen/mogelijkheden en aandachtspunten), en elke leerling krijgt vervolgens een hb-coach. Hb-leerlingen kunnen vervolgens tijd vrijmaken voor verrijking door bij sommige vakken te compacten (zodat ze in minder lessen de leerdoelen kunnen bereiken). Ze mogen deze verrijking zelf vorm geven (ze mogen ook kiezen voor bestaande modules uit een database of voor voorlopig geen verrijking) en worden daarbij ondersteund door hun hb-coach. De hb-coach helpt ze ook algemeen bij de ontwikkeling van hun zelfsturing: veel hb-leerlingen hebben behoefte aan (en talent voor) inhoudelijke zelfsturing en willen hun eigen leerroute volgen, maar het ontbreekt ze nogal eens aan organisatorische zelfsturing.

Er is een 'Rijke Ruimte' (door leerlingen zelf vormgegeven) als plaats om aan deze verrijking te werken, en ook als ontmoetingsplek met andere hoogbegaafde leerlingen uit andere klassen. Leerlingen houden hun verrijkingsprojecten bij in een digitaal portfolio, en presenteren hun resultaten twee keer per jaar aan medeleerlingen, ouders en docenten. Veel docenten zijn ook hb-coach (en hebben daarvoor een training gehad), het hele team krijgt regelmatig nascholing over hoogbegaafdheid. Verder zijn er leerling- en ouderklankbordgroepen om de ingezette weg steeds te evalueren en waar nodig bij te sturen. We zijn in gesprek met basisscholen in de omgeving over de vormgeving van een goede aansluiting van basis- naar voortgezet onderwijs voor (vaak erg jonge) hb-leerlingen. De kritische succesfactoren voor ons hb-beleid zijn de open en flexibele houding van de docenten, de goede samenwerking tussen hb-kernteam en de schoolleiding, en de inbreng van de hb-leerlingen zelf (kortom: de open dialoog tussen alle betrokkenen).

Oranje Nassau College Parkdreef

<https://onc.nl/>

Orion Lyceum

<https://www.orionlyceum.nl/>

ORS Lek en Linge

“LEUK EN LEERZAAM!”

Contactgegevens

Adres: Multatulilaan 6, 4100 AL Culemborg. Website: <https://www.lekenlinge.nl/#/home>

Over de school

Lek en Linge is een openbare, regionale schoolgemeenschap voor vmbo, (t)havo, (t)atheneum en (t)gymnasium met 3800 leerlingen, verdeeld over vier locaties in Culemborg en een vestiging in Geldermalsen. Omdat de school aparte locaties heeft voor brugklas, vmbo, havo en atheneum/gymnasium is kleinschaligheid van onderwijs en begeleiding gewaarborgd. We streven ernaar dat onze leerlingen op school een fijne tijd hebben, veel leren en een diploma halen dat bij hen past.

Onderwijsvisie

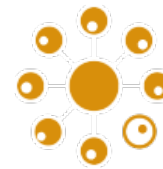
Er is veel aandacht voor de individuele ontwikkeling van onze leerlingen, op intellectueel, sociaal, sportief en creatief gebied. Maatwerk staat bij ons hoog in het vaandel: zowel binnen als buiten de lessen en zowel binnen als buiten de schoolmuren.

Kritische succesfactoren

In de hele school hebben medewerkers oog voor de behoeftes van alle, individuele leerlingen, of ze nou onderpresteerders zijn of harde werkers, of ze nou op vmbo of gymnasium zitten. De school staat open voor initiatieven en vernieuwingen. De docenten denken buiten de muren van hun klaslokaal.

Good Practice

Lek en Linge biedt sinds het schooljaar 2015-2016 het programma Brain Skills aan. Brain Skills is voor hoogbegaafde leerlingen die (nog) meer uitgedaagd zouden kunnen worden op onze school. Leerlingen die wel iets extra's kunnen én willen. Het doel van het programma is het uitdagen en inspireren van leerlingen enerzijds en het aanleren van metacognitieve vaardigheden (bijvoorbeeld doorzetten, problemen oplossen, plannen) anderzijds. Bij Brain Skills worden de leerlingen uitgedaagd hun grenzen te verleggen. Ze volgen brainlessen waarin andere kritisch, creatief en 'out of the box' denken centraal staat en filosofische thema's gekoppeld worden aan de hedendaagse maatschappij. Daarnaast werken ze de leerlingen gedurende een halfjaar aan een eigen project. Wij dagen de leerlingen uit om buiten hun comfort zone te treden en echt iets nieuws te leren. Leerlingen mogen naast deze twee lessen ook reguliere lessen 'knippen' om aan hun project te werken.

Porta Mosana College

“MAATWERK VOOR HOOGBEGAAFDE LEERLINGEN”

Contactgegevens

Adres: Oude Molenweg 130, 6228 XW Maastricht /

Website <http://www.portamosana.nl/havo-vwo-tto/home> :

Over het Porta Mosana College

Het Porta Mosana College is een openbare school voor havo, vwo en tto met 1470 leerlingen. Deze school biedt leerlingen de mogelijkheid om tweetalig onderwijs te volgen. Naast een vwo-diploma, kunnen de leerlingen binnen dit tweetalige onderwijs drie waardevolle certificaten behalen, te weten Cambridge Advanced Exam, International Baccalaureate English A2 Higher Level (IBO) en Global Perspectives and Independent Research (Cambridge University Exam, tto6). Deze certificaten geven de leerling een grote voorsprong bij de selectie aan de universitaire poort.

Onderwijsvisie

Het Porta Mosana College gaat in haar onderwijs uit van de volgende speerpunten:

- internationalisering;
- tweetalig onderwijs (tto);
- versterkt talenonderwijs;
- sociale vaardigheden;
- sport;
- onderwijs en maatwerk voor hoogbegaafde leerlingen.

Good Practice: Begeleiding en maatwerk voor hoogbegaafde leerlingen

Het Porta Mosana College wil zoveel mogelijk aangepast onderwijs aanbieden aan haar hoogbegaafde leerlingen. Daarbij staat voorop dat zij hun kennis en vaardigheden mogen verrijken wanneer zij dat kunnen en willen. De begeleiding van deze groep wordt verzorgd door verrijkingsscoördinatoren.

Verbroedering tussen hoogbegaafden onderling wordt gestimuleerd: zo organiseert deze school werklunches en excursies, waarbij deze leerlingen kennis met elkaar kunnen maken en kennis en vaardigheden kunnen delen. Het is de bedoeling dat uiteindelijk de gehele school profiteert van het activerende werkklimaat dat met de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen tot stand is gekomen.

Kritische succesfactoren

Blijven investeren in draagvlak bij onderwijspersoneel voor speciale begeleiding van hoogbegaafden. Hierbij moet men oog hebben voor vooroordelen over hoogbegaafden en de begeleiding die zij

nodig zouden hebben. Ondersteunend hierbij was een forum, waar docenten in gesprek gingen met hoogbegaafden, zodat zij te weten kwamen wat deze leerlingen echt beweegt en waar zij behoefte aan hebben:

- een goed contact met ouders;
- steun van de schoolleiding;
- de succesjes delen en collega's regelmatig informeren over de voortgang en de ervaringen.

Aanbevelingen

- Stel een speciale HB-coördinator aan, die hiervoor een opleiding volgt. Voorkom echter dat alleen deze coördinator gezichtsbepalend is en verantwoordelijkheid draagt.
- Betrek ouders erbij, zij kunnen als klankbord fungeren. Sta open voor input van de ouders en ervaar hun inbreng niet direct als kritiek.
- Geef hoogbegaafde leerlingen gelegenheid om elkaar te ontmoeten. Zij voelen zichzelf vaak 'anders' en hebben er veel aan om medeleerlingen te leren kennen die ook hoogbegaafd zijn.
- Het Porta Mosana College organiseerde met eigen collega's een mini-conferentie rond dit thema. Dit is zeer goed bevallen.
- Maak duidelijke afspraken over het gebruik van en het toezicht op de faciliteiten.
- De school werkt met een zogenaamd verrijkingslokaal, waarin hoogbegaafde leerlingen in twee aparte lesuren (die ze zelf moeten opnemen) kunnen werken aan verrijking van hun kennis en vaardigheden.
- Soms is het nodig een hoogbegaafde leerling speciale aandacht te geven. Dan neemt een geschoolde tutor de taak van de mentor over.

Praedinius Gymnasium

“BETA -TOPKLAS”

Contactgegevens

Adres: Turfsingel 82, 9711 VX Groningen .

Website: <http://praediniusgymnasium.mwp.nl/Home.aspx>

Over de school

Het Praedinius is een categoriaal zelfstandig gymnasium. Naast de verplichte vakken, waaronder vanzelfsprekend de klassieke talen, is er veel aandacht voor cultuur, bèta-onderwijs en buitenlesactiviteiten. Als enig categoriaal gymnasium in Nederland is er binnen het gymnasium ook een technasium. Momenteel zitten er op de school circa 900 leerlingen en het onderwijs wordt verzorgd door ruim 80 docenten. Het onderwijsondersteunend personeel bestaat uit 14 medewerkers. Het Praedinius Gymnasium is een school met een sterke regiofunctie: circa 50 procent van de leerlingen komt niet uit de gemeente Groningen maar uit de Ommelanden en de provincie Drenthe.

Onderwijsvisie

- We richten ons op de ontwikkeling van kritische, onafhankelijk denkende en creatieve burgers met een wetenschappelijke oriëntatie.
- We zetten in op ontwikkeling van de docent.
- We stimuleren en steunen de leerlingen en we leren ze om in het diepe springen zodat ze verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen.
- We bieden basisondersteuning voor elke leerling en leveren maatwerk voor de leerling die meer kan.

We wijzen leerlingen de weg naar kritisch en onafhankelijk denken en begeleiden hen op hun weg naar verantwoordelijkheid. Elke leerling die het reguliere VWO programma aankan is welkom maar we willen er juist ook zijn voor de leerling die meer kan. Dat kan op verschillende manieren vorm worden gegeven, zoals verdieping, extra uitdaging, ruimte geven en hulp geven aan deze leerling bij motivatieproblemen. Het willen leren is een verantwoordelijkheid voor zowel leraar als leerling: de leraar moet in staat zijn de leerlingen op deze weg mee te nemen en de leerling moet de intentie hebben dat hij wil leren.

Klas 1 en 2: Leren leren

In de onderbouw is er aandacht voor ‘leren leren’; er is een programma voor de mentorlessen in de onderbouw en er vindt transfer plaats van de studievastigheden naar de vaklessen. Het mentoraat moet goed op de kaart staan en dat betekent dat er een duidelijke taakomschrijving van het mentoraat is en scholing voor de mentoren.

Klas 3 en 4: Leren keuzes maken

In de middenbouw staat het leren keuzes maken centraal. Het keuzeprocess is in stappen opgebouwd waarbij de leerling wordt geleerd om verantwoordelijkheid te nemen in het

keuzeproces. De leerling moet op grond van goede informatie vanuit decanaat, mentoraat, coördinaat en vaklessen komen tot een bewuste keuze van vakken en profielen.

Klas 5 en 6: In breedte ontplooiën

In klas 5 en 6 hebben de leerlingen de gelegenheid zich in de breedte te ontplooiën. Naast het reguliere programma, dat voorbereidt op het eindexamen, bieden de lessen verdieping, vakoverstijgende verbanden en oriëntatie op wetenschappelijke debatten. Daarnaast wordt gestimuleerd dat leerlingen in de bovenbouw een extra vak volgen, deelnemen aan olympiades en andere wedstrijden en uiteenlopende culturele voorstellingen bezoeken. In klas 4 kunnen leerlingen die daartoe worden toegelaten starten met het Honours Program; binnen dat kader werken excellente leerlingen aan een individueel project waarin ze een examen afleggen dat onder auspiciën van het SHZG wordt afgenomen door de deelnemende zelfstandige gymnasia.

Good practice Praedinius Gymnasium: Bèta -Topklas, verbreding

De bèta leerlingen van het Praedinius Gymnasium behoren tot de besten van Nederland. De examenresultaten zijn bovengemiddeld en regelmatig winnen leerlingen van deze school prijzen bij Olympiades voor de exacte vakken. Uit ervaring blijkt dat er jaarlijks ongeveer twintig leerlingen zijn die echt uitblinken in de bètavakken. Zij begrijpen nieuwe en complexe leerstof veel sneller dan de gemiddelde leerling en hebben een goed overzicht bij het analyseren van problemen. Vaak vinden zij een les pas echt interessant als het voor anderen te moeilijk wordt. Omdat het Praedinius Gymnasium deze getalenteerde en gemotiveerde leerlingen onderwijs wil bieden dat bij hen past – uitdagend, afwisselend en op hoog niveau – is in het schooljaar 2011/2012 in klas 5 gestart met een Bèta-Topklas. Er wordt dieper op de stof ingegaan en er zijn veel contacten met de universitaire wereld.

Verbreding

Praediniusleerlingen zijn bovengemiddeld intelligent. Ons leerprogramma is daar dan ook op ingericht. Toch zijn er leerlingen die nog méér uitdaging willen en aankunnen dan de reguliere lessen hun te bieden hebben. Voor deze leerlingen hebben we in de onderbouw een verbredingsprogramma. Voorbeelden van verbredingsprojecten uit de afgelopen jaren: striptekenen

een kruisboog bouwen, Japans leren, een reisgids maken, een muziekinstrument leren bespelen etc.

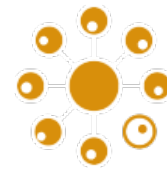
De leerlingen zijn niet helemaal vrij in de keuze en uitvoering van hun verbredingsproject.

De leerlingen worden door verbredingsdocent begeleid, leggen verantwoording af middels een logboek en voeren geregeld gesprekken met de verbredingsdocent. Een paar keer per jaar wordt het verbrederscafé georganiseerd waar leerlingen andere verbreders ontmoeten.

Kritische succesfactoren / adviezen / aandachtspunten

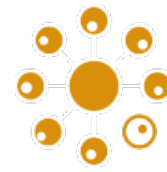
- Houd als school rekening met de enorme verschillen tussen leerlingen. Individuele keuzemogelijkheden (zoals de masterclasses van de universiteit voor de bovenbouw) zijn in dit kader ideaal.

- Onderpresteerders scoren soms hoog op een CBO-test, maar laag op de CITO-test. Voor deze leerlingen geldt: zorg dat ze een passie krijgen voor bepaalde onderwerpen of vakken en zorg er ook voor dat docenten hier gevoeligheid voor krijgen.
- Probeer buiten de gebaande wegen te treden; elke leerling is anders.
- Creëer zoveel mogelijk gelijkwaardigheid tussen leerling en docent.
- Bied hoogbegaafde leerlingen hetzelfde project aan, zodat door de uitwerking de verschillen tussen die leerlingen zichtbaar worden.
- Probeer ouders erbij te betrekken of organiseer ouderavonden in het kader van (hoog)begaafdheid.
- Zorg voor een aantal opgeleide docenten in hoogbegaafdheidsproblematiek.
- Schakel samenwerkingsverbanden in bij financiering van OPP's of projecten.

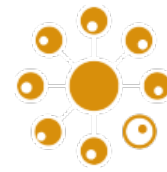
RSG Magister Alvinus

<http://www.rsg-sneek.nl/algemeen.html>

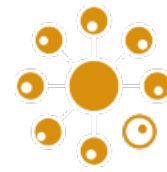
SG Huizermaat

<https://gsf.nl/sghuizermaat/>

Sint-Janslyceum

<http://www.sjl.nl/home.aspx>

Sint-Oelbert Gymnasium

“JOUW VOORSPONG”

Contactgegevens

Adres: Warandelaan 3, 4904 PA Oosterhout. Website: <http://www.oelbert.nl/>

Over de school

We zijn een categoriaal gymnasium met ongeveer 750 leerlingen. Rondom een sterk kernprogramma werken we met een flexibele schil waarin leerlingen veel keuze hebben in extra uitdaging en / of extra ondersteuning.

Onderwijs op maat staat hoog in ons vaandel. Ook voor de meer- en hoogbegaafde leerling is er veel te kiezen. Te denken valt hierbij aan honneursprogramma's, versterkt talenonderwijs, beta projecten zoals programmeren en coderen maar ook aan het geven van ruimte voor eigen projecten.

We zetten in op scholing van al ons personeel en in het bijzonder op het opleiden van een aantal HB-coaches. Daarnaast spreken we met regelmaat met ouders, leerlingen, mentoren, docenten en schoolleiding. Kennis van de doelgroep en afstemming op de doelgroep in het onderwijsaanbod zijn kritische succesfactoren. Te denken valt hierbij aan studielessen, executieve vaardigheden, studievaardigheden etc.

SSVOZ Picasso Lyceum

“ONDERWIJS OP MAAT VOOR JOU: TALENTEN ONTWIKKELEN TOT PRESTATIES”

Contactgegevens

Paletsingel 38c, 2718 NT Zoetermeer, 079 – 3471700.

Website: <http://www.picasso-lyceum.nl/>

Over het Picasso Lyceum

Het Picasso Lyceum is een school dat onderwijs aanbiedt vanaf mavo tot en met het gymnasium. De leerlingenpopulatie is ongeveer 1050 leerlingen groot. Al tien jaar is het Picasso Lyceum pionierend in het aanbieden van gepersonaliseerd onderwijs. We zijn voorzichtig begonnen met deelname aan de toenmalige pilot meerdere examenmomenten en inmiddels werken er per '19-'20 3 volledige jaarlagen in ons 'onderwijs op maat' systeem waarin we de mogelijkheid bieden tot volledig gepersonaliseerd onderwijs, zo ook voor onze hoogbegaafden. Het 'onderwijs op maat' systeem is een van de belangrijkste pijlers van ons begaafdheidsprofiel. Daarnaast speelt (HB-)coaching een belangrijke rol. Vijf coaches hebben een opleiding gevolgd waarin ze geschoold zijn in het consulteren van collega's en in het begeleiden van hoogbegaafde leerlingen.

Onderwijsvisie

Onderwijs op maat voor jou! betekent dat we rekening houden met de talenten van leerlingen. Een leerling zal, vanwege zijn talenten, op verschillende niveaus en werksnelheden gedurende zijn carrière door de verschillende vakken werken. We proberen ons onderwijs zo aan te bieden dat er rekening gehouden wordt met deze talenten. Door doelgericht te werken en door leerlingen te coachen sturen wij aan op leerlingen die de regie pakken in hun eigen leerproces. Dit uitgangspunt leent zich uitstekend voor onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. Het biedt de autonomie die deze groep leerlingen vaak mist. De hoogbegaafde leerlingen maken onderdeel van de gehele schoolpopulatie. We kiezen ervoor om ze zowel in gemengde groepen als in niveau groepen te laten werken zodat zij in contact komen met leeftijdsgenoten maar daarnaast wel de gelegenheid krijgen om te werken met gelijkgestemden.

Good practice

Actieve werkgroep van ongeveer 4-5 betrokkenen, opzetten en implementeren van eigen hb-beleid, hb-leerlingen in gemengde groepen als in niveau groepen laten werken, begaafdheidsprofielcoördinator als onderdeel van het interne zorgteam.

Kritische succesfactoren

- Onderwijs op maat, waarbij de leerling (deels) zeggenschap krijgt in eigen curriculum,
- Doelgericht werken in plaats van taakgericht, persoonlijke coaching evt. door een gespecialiseerde HB-coach, extra uitdaging in de vorm van het +programma in de onderbouw.

Stedelijk Gymnasium Nijmegen

“KENNIS, ONTPLOOIING, VRIENDSCHAP”

Contactgegevens

Adres: Kronenburgersingel 269, 6511 AS Nijmegen.

Website: <http://www.stedelijkgymnijmegen.nl>

Over het Stedelijke Gymnasium Nijmegen

Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen is een openbare school voor categoriaal, gymnasiaal onderwijs. Dat betekent dat wij ons richten op leerlingen met de talenten voor ons type onderwijs, ongeacht etnische, religieuze, sociale of culturele achtergronden. Met ruim 1300 leerlingen is het een van de grootste zelfstandige gymnasia van Nederland. In hartje Nijmegen, goed bereikbaar met het openbaar vervoer, krijgen de leerlingen onderwijs in het teken van “kennis, ontplooiing, vriendschap”.

Kenmerken zijn: een open klimaat, een evenwichtige opbouw van kennis en vaardigheden en een zo ruim mogelijk onderwijsaanbod. Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen is gecertificeerd als olympiadeschool en begaafdheidsprofielschool en onderscheidt zich door zijn brede en gevarieerde mogelijkheden voor de ontwikkeling van de talenten van leerlingen. In 2019 heeft de school voor de vijfde maal op rij het predicaat ‘excellente school’ toegekend gekregen door het ministerie van OCW.

Onderwijsvisie

In onze visie moet onderwijs kansen bieden tot ontplooiing en uitdagen tot optimaal presteren voor alle leerlingen met voldoende ambitie en talent. Als categoriale school bedienen wij een relatief homogene populatie leerlingen, maar daarbinnen herkennen wij de grote verschillen tussen leerlingen, in capaciteiten, ambities en achtergronden. Goed onderwijs dient in onze ogen aan te sluiten bij die verschillen en vorm gegeven te worden vanuit een groot vertrouwen in de ontwikkelingsmogelijkheden van leerlingen.

De verschillen tussen leerlingen qua cognitieve capaciteiten zijn echter groter dan men op het eerste gezicht zou verwachten. Dat betekent dat ons onderwijs enerzijds gerichte uitdaging en stimulans moet bieden aan leerlingen met diverse vormen van (hoog)begaafdheid, maar anderzijds ook leerlingen met gemiddelde capaciteiten of (onderpresterende) leerlingen die moeilijkheden ondervinden in hun ontwikkeling voldoende kansen moet bieden. In dit verband blijven wij vertrouwen hebben in de mogelijkheden van onze leerlingen om zich positief te ontwikkelen, ook bij misschien tijdelijk tegenvallende resultaten, verminderde motivatie of uitstelgedrag.

In onze schoolcultuur is het een breed gedragen ambitie om bij leerlingen eruit te halen wat erin zit en indien nodig zetten we daar een breed scala aan ondersteuningsmogelijkheden voor in. We onderscheiden ons daarnaast door de kwaliteit van onze leerlingbegeleiding van (hoog) begaafde leerlingen.

Good Practice: Verbreding

De school kent een klimaat waarin het mogelijk is 'een beetje anders te zijn'. In dat klimaat is het gewoon om meer te doen als je dat kunt en wilt, in de klas en daarbuiten. Een attitude die niet alleen voorbehouden is aan leerlingen maar die ook voor de medewerkers geldt. Dat betekent scholing, buiten

de school kijken, experts de school in halen en gebruik maken van de mogelijkheden om de kwaliteit van wat wordt gedaan te laten bekijken door 'critical friends' van de Vereniging Begaafdheidsprofiel scholen en de Stichting Het Zelfstandig Gymnasium.

Het verbredingsproject, gebaseerd op het draaideurmodel van Renzulli, is bedoeld voor leerlingen die meer kunnen en meer willen leren dan de gemiddelde klasgenoot. Het biedt de leerling de mogelijkheid om zich in schooltijd in meer zaken te verdiepen dan gebruikelijk is. De leerling kiest zelf het onderwerp van zijn project. De achterliggende gedachte is dat hij daar het meest voor gemotiveerd zal zijn. Een leerling die deelneemt aan het verbredingsproject mag de klas te verlaten om aan het project te

werken. Een getrainde begeleider helpt bij de organisatie en de verslaglegging van het project. De 'verbreder' krijgt een letterwaardering (g, v, t, o) op zijn rapporten en een certificaat bij zijn diploma. Om de 'verbreder' te helpen, wordt ondersteuning aangeboden in de vorm van trainingen in vaardigheden die van pas komen bij het uitvoeren van zijn project. Dat zijn o.a. mindmapping, opzoekvaardigheden (heuristiek), presenteren, interviewtechnieken en thinking skills.

De eerste taak van een leerling is een onderwerp zoeken dat hij interessant vindt en graag verder wil uitdiepen. In feite is alles mogelijk: een andere taal leren of zelf maken, een toneelstuk schrijven, genealogie, tekenen, alleen muziek maken of in een band, computers programmeren, games

ontwerpen, schaken, mode ontwerpen, een cursus volgen, enz. De enige beperking is dat het geen onderwerp is dat op school gegeven wordt.

De leerling stelt zichzelf een leerdoel en bepaalt welke vorm het eindresultaat van zijn project moet krijgen, bijvoorbeeld: een werkstuk, een computerprogramma, een choreografie, een muziekuitsvoering, een les of spreekbeurt voor klasgenoten. Dit einddoel moet voor het einde van het schooljaar te bereiken zijn. Begin juni is er een Verbredingsmarkt ('V-markt'). Leerlingen presenteren daar hun werk aan ouders, docenten en medeleerlingen.

Onmisbaar voor een 'verbredende' leerling is zijn logboek. Hierin legt hij een aantal belangrijke zaken vast:

- Afspraken met de begeleider (minimaal één maal in twee weken);
- Een werkplanning;
- Een overzicht van de vakken waar hij lessen mag missen om aan het project te werken;
- Beoordeling / evaluatie door leerling, begeleider en ouders na afronding van een project aan het einde van het schooljaar.

Het logboek is dus een belangrijk middel waarmee de leerlingbegeleider, overige docenten en ouders de leerling kunnen volgen. Vanaf de vierde klas is er daarnaast de mogelijkheid om in schooltijd colleges te volgen aan de Radboud Universiteit Nijmegen, stage te lopen bij een bedrijf of instelling, of gedurende een periode lessen te volgen op een school in het buitenland. Jaarlijks verbreedt zo'n 15 % van de leerlingen.

Kritische succesfactoren

Kennis van zaken op het gebied van (hoog)begaafdheid, en een schoolklimaat waarin leren mag en je een beetje anders kunt zijn

Stedelijk Gymnasium osg Piter Jelles

“DE LEERLING AAN HET ROER”

Contactgegevens

Adres: Noorderweg 1, 8911 ES Leeuwarden.

Website: <https://www.piterjelles.nl/stedelijkgymnasium/>

Over het Stedelijk Gymnasium Piter Jelles

Het Stedelijk Gymnasium Piter Jelles is een openbaar categoriaal gymnasium met 452 leerlingen en is al sinds 2008 een Begaafdheidsprofiel school. De school biedt leerlingen de mogelijkheid zichzelf optimaal te ontwikkelen. Dat gebeurt zowel in de reguliere vaklessen als daarbuiten.

Naast het reguliere lesprogramma kunnen excellente leerlingen bij ons op school allerlei activiteiten ontplooiën. Feit is wel dat begaafde leerlingen het grootste deel van hun tijd doorbrengen in de reguliere vaklessen. Daarom wil het Stedelijk Gymnasium ook daar een uitdagend programma neerzetten. Dat kan onder meer door ‘open’ opdrachten te geven, opdrachten die op verschillende niveaus gemaakt kunnen worden, zodat zowel de ‘gemiddelde’ als de excellente gymnasium leerling bediend wordt. Ook mogen leerlingen zoveel extra vakken volgen als ze willen. De laatste jaren zien we bovendien dat steeds meer leerlingen kiezen voor het afleggen van versneld examen voor enkele vakken.

Ook buiten de vaklessen biedt Het Stedelijk Gymnasium hoogbegaafde leerlingen ruimte om te excelleren. Daartoe zijn er verschillende mogelijkheden. Leerlingen kunnen aan eigen ‘Thales projecten’ werken en delen van het reguliere onderwijsprogramma overslaan, ze kunnen extra vakken als Hebreeuws, filmkunde, wiskunde D of Spaans volgen of aan Olympiades deelnemen. In de workshops van het fOCUS-programma en in het door de Stichting het Zelfstandig Gymnasium opgezette Honours-programma wordt de brede ontwikkeling van de leerlingen verder vorm gegeven. Na en soms ook binnen schooltijd werken leerlingen bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van debateer vaardigheden en kunnen ze deelnemen aan debatwedstrijden, het Fries Jeugdparlement en het Model European Parlement.

Deze extra’s worden aangeboden om de resultaten en motivatie van de leerlingen te verbeteren. De school werkt hier in alle lagen aan mee. Docenten op het Gymnasium hebben oog voor de behoeftes van excellente leerlingen, willen op die behoeftes inspelen en zijn altijd bereid met hen mee te denken.

Onderwijsvisie

Leerlingen horen een prettige schooltijd te hebben op een school waar een fijne, gemoedelijke sfeer heerst.

In een doorlopende leerlijn worden leerlingen voorbereid op het wetenschappelijk onderwijs. In de onderbouw werken we aan de executieve functies en in de bovenbouw staan de academische vaardigheden centraal. Docenten geven zowel in de onderbouw als in de bovenbouw les.

Een van de bijzonderheden van de school is de invulling van het eerste uur. Leerlingen van de onderbouw hebben dan geen les en komen op individuele basis naar school voor hulp en ondersteuning. Tijdens tussenuren kunnen de leerlingen naar de 'Manege' waar ze alleen of samen aan het werk kunnen, waar tutoring (leerlingen helpen leerlingen) plaatsvindt en waar workshops worden aangeboden. Doordat de toetsing beperkt is tot vier toetsperiodes staan tijdens de reguliere lesweken reflectie en feedback centraal.

Leerlingen dragen bij aan de cultuur van de school door eigen activiteiten en feesten te organiseren. In de manege worden ouderejaars als tutor ingezet voor jongerejaars leerlingen. Ook heeft elke brugklas een eigen leerling-mentor uit een vierde klas. Met de 'bijspijkerdagen' bepalen leerlingen op welk gebied zij extra hulp willen krijgen.

Het Gymnasium zet in op de leerling als wereldburger: internationalisering is een belangrijk thema, dat onder meer vorm krijgt door uitwisselingen met Duitse en Franse scholen. In de bovenbouw kunnen leerlingen moderne vreemde talen op een hoger niveau volgen: Cambridge Engels, Goethe Duits en Delf Frans.

Kritische succesfactoren

- Geef de leerling ruimte, vrijheid en vertrouwen. Begaafde leerlingen willen vaak inspraak hebben in hun eigen leerproces. Sta dat als school waar mogelijk toe.
- Durf los te laten en durf te vertrouwen op de ambitie van leerlingen, maar help en ondersteun hen waar nodig.
- Wees enthousiast! Laat als docent steeds weer zien waarom je vak zo mooi is. Draag dat enthousiasme over op je leerlingen.

Stedelijk Gymnasium Schiedam

“SALITE ALTIUS (spring hoger, spring verder)”

Contactgegevens

Adres: Valeriusstraat 31, 3122 AM Schiedam.

Website: http://www.sgymdam.nl/index.php/het_gymnasium/begaafdheidsprofielschool

Over het Stedelijk Gymnasium Schiedam

We zijn een categoriaal gymnasium met ongeveer 600 leerlingen. Een kleinschalige school met een goede sfeer, waarbinnen leerlingen en medewerkers op een open en persoonlijke manier met elkaar omgaan. Naast de goede sfeer en de verbinding tussen medewerkers en leerlingen kenmerkt de school zich door de vrijheid die medewerkers en leerlingen ervaren in het vormgeven van het onderwijs. Leerlingen stromen in vanuit alle lagen van de bevolking en hebben een breed spectrum aan culturele achtergronden.

Onderwijsvisie

De gymnasiumopleiding is de meest brede vorm van onderwijs in Nederland. Alle leerlingen volgen in de onderbouw Latijn en Grieks en leggen in de bovenbouw examen af in één of beide klassieke talen. De klassieke vorming draagt bij aan het taalinzicht van de leerlingen, scherpt hun (analytisch) denken en vergroot hun culturele bagage. In alle vakken is de gymnasiale sfeer te herkennen. Het gaat daarbij vooral om een beschouwelijke manier van denken, gebaseerd op een onderzoekende instelling en een kritische blik op de wereld.

Door de bestudering van de Griekse en Latijnse taal en letterkunde komen de leerlingen ook in aanraking met de Grieks-Romeinse cultuur, die van grote betekenis is (geweest) voor de westerse beschaving. Immers, de klassieke vragen op filosofisch, ethisch en politiek terrein zijn nog steeds actueel. Het bestuderen van deze vragen stimuleert de leerlingen intellectueel en wellicht ook moreel om te zoeken naar passende antwoorden.

Maar omdat leerlingen – zelfs op onze school – nogal eens geneigd zijn op te merken dat Grieks en Latijn niet verplicht zijn voor toelating tot de universiteit, zet het Stedelijk Gymnasium de leerlingen ertoe aan om juist de deelname aan de klassieke vorming te zien als een diepte-investering: de opgedane kennis verrijkt in niet onaanzienlijke mate het latere leven. Onze school biedt leerlingen een brede vorming. Wij doen vol overtuiging meer dan alleen het verplichte.

We zijn ervan overtuigd dat autonomie het welbevinden van leerlingen en docenten verhoogt en een voorwaarde is om motivatie te vergroten.

We vinden autonomie belangrijk, ofwel het neerleggen van een stuk verantwoordelijkheid bij leerlingen, in het vertrouwen dat zij hun eigen (verantwoorde) keuzes kunnen maken en hun eigen unieke inbreng kunnen tonen. We hechten sterk aan die keuzevrijheid en koesteren de veelkleurigheid die hiervan het gevolg is.

Elke leerling is uniek en heeft talenten, die waardering en ontwikkeling verdienen vanuit ieders specifieke leerbehoefte. Maatwerk is een brede overkoepelende term die verwijst naar tal van manieren om het onderwijsaanbod beter aan te laten sluiten op de behoeften van de leerling. We zijn ons daarbij bewust van de balans die er moet zijn tussen gezamenlijk leren en de individuele talentontwikkeling. Gezamenlijk leren bevordert de kansen voor leerlingen onderling. Individuele talentontwikkeling bevordert persoonlijke kwaliteiten en excellentie.

Elke les duurt 90 minuten. Dat zorgt niet alleen voor rust en diepgang, maar ook voor afwisseling binnen de les zelf. Er is in de les niet alleen tijd voor verdieping en verbreding, maar ook voor de ontwikkeling van het denkvermogen en metacognitieve vaardigheden. Met wekelijkse B-uren komt de school alle leerlingen tegemoet in hun behoefte aan extra begeleiding (facultatief).

Kritische succesfactoren

- Het bieden van autonomie in het vormgeven van hun eigen onderwijs, zowel qua indeling als qua invulling van de tijd.
- Het uitdagen om te excelleren en hier ook de ruimte voor bieden, bijvoorbeeld door de deelname aan externe projecten, vakken volgen in hogere jaarlagen of vervroegd examen doen.
- Op jonge leeftijd zorgen voor een goede basis op het gebied van meta-cognitie en executieve functies, bijvoorbeeld door middel van Intermezzo en het vak meta-cognitie en leervaardigheid in klas 1 en 2.

Good Practice(s)

Project plus: Leerlingen in de onderbouw krijgen de ruimte om lessen vrij te nemen en te werken aan een verdiepend project.

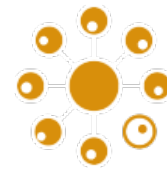
A-kaart: Autonome leerlingen in de bovenbouw krijgen de ruimte om lessen vrij te nemen.

Junior Masterclasses: Begaafde leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs kunnen deelnemen aan diverse masterclasses in het jaar. Daarnaast is er een samenwerking met de bovenbestuurlijke plusklassen binnen het samenwerkingsverband.

Intermezzo: Een tussenjaar voor leerlingen die al klaar zijn met de basisschool, maar nog niet toe zijn aan de brugklas van het vwo.

Pallas Athena: Jonge leerlingen in de brugklas handvatten bieden bij de overstap naar het voortgezet onderwijs.

Projecten: We bieden een breed scala aan projecten buiten schooltijd, zoals Aureus beta, maakplaats en toneel.

Stella Maris College

<https://www.stellamariscollege.nl/school/meer-en-hoog-begaafd/>

Theresialyceum

“MEER MAG EN MEER MOET!”

Contactgegevens

Adres: Prof. Cobbenhagenlaan 5, 5037 DA Tilburg.

Website: <https://theresialyceum.nl/>

Over het Theresialyceum

Het Theresialyceum is een school voor havo, atheneum en gymnasium met een stabiele populatie van ongeveer 1350 leerlingen. Het Theresialyceum maakt deel uit van de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (OMO). Onderwijskundig kenmerkt de school zich door een breed onderwijsaanbod dat leerlingen optimaal kansen biedt om hun talenten te exploreren. De driejarige brugperiode kent een uitgebalanceerd systeem van begeleiding en extra uitdagingen in de vorm van keuzevakken. In de bovenbouw worden, naast het verplichte curriculum, modules aangeboden.

Onderwijsvisie excellente leerlingen

De school staat voor een studieuw klimaat, iets dat zich onder andere uit in uitstekende examenresultaten. Daarnaast wordt er op deze school hard aan gewerkt om vier duidelijke profielen waar te maken: begaafdheidsprofiel school, cultuurprofiel school, bèta-excellentschool en het versterkte talenonderwijs.

Het stimuleren van excellentie is onvoorwaardelijk verbonden met een begaafdheidsprofiel school en een school die streeft naar bovengemiddelde resultaten. De slogan ‘Meer mag’ wordt daarmee uitgebreid tot ‘Meer mag en meer moet’. De verlengde brugperiode biedt leerlingen met goede leercapaciteiten extra uitdaging. Meestal komen de leerlingen die extra leerstof aan kunnen – veelal potentiële vwo’ers – al snel in het vizier. Voor hoogbegaafde leerlingen zijn er extra aandachtspunten, ook op het sociaal-emotionele vlak. Daarom heeft de school voor deze groep leerlingen een Traject Op Maat ontwikkeld. Dit traject biedt deze leerlingen een extra, stimulerend aanbod buiten de reguliere vakken, zonder dat zij in een exclusieve groep worden geplaatst.

Getalenteerde leerlingen kunnen op het Theresialyceum onder andere de volgende extra vakken en/of modules volgen:

- Latijn en Grieks, waarmee de optie wordt geboden om een Gymnasiumopleiding te volgen
- Spaans
- Informatie- en computerkunde
- Natuurwetenschappen
- Hedendaagse muziekstromingen
- Mode
- Chinees
- Filosofie

- Bewegen en Gezondheid
- Debat
- Direct Prototyping
- Genealogie
- Juridische dilemma's
- Verdiepende modules in de moderne vreemde talen

Good Practice: denklessen

Het doel van de denklessen is de metacognitie en het creatief denken verder te ontwikkelen, de sociale competentie te vergroten en het zelfbeeld van leerlingen te verrijken. Deze denklessen zijn in de vorm van lesbrieven gebundeld in een map. Het niveau van de lessen bouwt op van klas 1 tot 6, past bij de ontwikkeling die leerlingen doormaken en sluit aan bij de belevingswereld van het hoogbegaafde kind.

Good Practice: cursus 'Onderpresteren, en dan?'

'Onderpresteren, en dan?' is een cursus voor ouders, gebaseerd op het boek *Bright Minds, Poor Grades. Understanding and Motivating Your Underachieving Child* (Michael D. Whitley, 2001). Het Theresialyceum heeft een aantal hoogbegaafde leerlingen die minder goed presteren dan men zou verwachten: deze leerlingen gaven aan dat ze meer sturing en begeleiding nodig hebben bij hun studie. Dit was aanleiding voor de school om een speciale cursus voor ouders op te zetten. Op de oproep aan ouders van hoogbegaafde leerlingen kwamen 26 reacties. Hierna is de school gestart met de cursus 'Onderpresteren, en dan?', die op twee avonden werd gegeven (met één terugkomavond).

Om ouders niet meteen te confronteren met hun eigen situatie en rustig aan de context te kunnen wennen, begon de cursus met theorie. Vervolgens zijn tijdens de eerste avond de kenmerken en karakterologische problemen van onderpresteerders behandeld en is er een beschrijving gegeven van de typen onderpresteerders. De avond eindigde met het benoemen van acties en benaderingen die niet werken bij onderpresteerders of die de situatie juist verergeren. Tijdens de tweede avond werden er oplossingen verkend en valkuilen besproken en is het 10-stappenplan van Whitley per stap behandeld.

De oudercursus 'Onderpresteren, en dan?' brengt de volgende valkuilen met zich mee:

- Ouders gaan logisch beredeneren waarom inzet zo belangrijk is. Dit wil de leerling niet horen, omdat hij/zij in de eerste plaats begrip wil voor zijn/haar situatie: 'Begrijp eerst eens waar ik mee zit en hoe moeilijk ik het heb!'. Dit gaat over liefde en begrip.
- Ouders gaan met beloning en straf werken. De leerling gaat de taak dan wel doen, maar doet dit te snel en zonder bezieling, waardoor de resultaten waarschijnlijk weer zullen tegenvallen.
- Ouders gaan hun kind leervaardigheden bijbrengen. Ook hier geldt weer: eerst moet er begrip zijn voor het feit dat de leerling niet lekker in zijn vel zit.
- De leerling het hoofd laten stoten.
- De deelnemers vonden het erg prettig om ervaringen uit te wisselen met andere ouders. De onderwerpen die worden behandeld en de gesprekken die daaruit voortvloeien

kunnen echter heel confronterend zijn voor ouders. Het was soms lastig om hierin een balans te vinden. De school wilde de ouders immers absoluut niet afschrikken.

Succesfactoren

Voor de omgang met hoogbegaafde leerlingen op school gelden de volgende kritische succesfactoren:

- Het is noodzakelijk dat er op school voldoende kennis is over hoogbegaafdheid.
- Begeleiding van hoogbegaafde leerlingen moet breed worden gedragen door zowel het management als de medewerkers.
- Het werkt goed als er een commissie is die ervoor zorgt dat het ‘vuur brandend blijft’ en die nieuwe initiatieven neemt.

Valkuil

Een algemene valkuil is samenwerking. Samenwerken is een vereiste voor leerlingen, maar hoogbegaafde leerlingen vinden dat vaak moeilijk als gevolg van eerdere ervaringen in het primair onderwijs en/of in het voortgezet onderwijs: ‘Anderen kunnen het niet en laten mij het alsnog helemaal doen. Dan kan ik het net zo goed gelijk zelf doen.’

Thomas a Kempis College

“MAATWERK LEVEREN ZIT IN ONS DNA”

Contactgegevens

Adres: Schuurmanstraat 1, 8011 KC Zwolle.

Website: <https://www.thomasakempis.nl/onderwijs/hoogbegaafdheid/>

Over het Thomas a Kempis College

Het Thomas a Kempis College in Zwolle is een katholieke scholengemeenschap voor regulier onderwijs met circa 600 leerlingen. De school heeft vier locaties:

- Locatie Centrum: leerjaar 1 en 2 vmbo, leerjaar 1-5 havo en leerjaar 1-6 vwo.
- Locatie JenaXL: Jenaplanonderwijs, circa 160 leerlingen, verdeeld over leerjaar 1-5 vmbo-vwo.
- Locatie Praktijkonderwijs: deze afdeling met circa 70 leerlingen is de afgelopen jaren sterk geslonken. Daarom onderzoekt het Thomas a Kempis College mogelijkheden voor verregaande samenwerking met een collega-praktijkschool.
- Locatie Centre for Sports and Education waar maatwerk hoog in het vaandel staat.

Voor de vier locaties geldt dat de sfeer open en toegankelijk is. Het Thomas a Kempis College is een flexibele organisatie, die zich graag verbindt aan regionale partners en graag nieuwe uitdagingen aangaat.

Onderwijsvisie

Het Thomas a Kempis College is uitgeroepen tot ‘sportiefste school van Nederland’. Daarnaast is dit een begaafdheidsprofiel school. Er is binnen de organisatie sprake van een cultuuromslag: van een afwachtende houding streeft men steeds meer naar verwachtingsvol onderwijs en opbrengstgericht werken, ondersteund door de professionele dialoog. De school wil leerlingen stimuleren om op

sportieve wijze te excelleren. Hierbij past volgens de school een mentaliteit waarin willen winnen belangrijk is, maar ook het besef dat verliezen erbij hoort, is van belang. Zowel individuele successen als groepssuccessen worden gevierd. Kinderen die iets doen waar ze enthousiast van worden, kunnen de verplichte onderdelen makkelijker aan, zo is de visie van de school. Het Thomas a Kempis College wil leerlingen meegeven dat leren leuk is: niet ‘leuk’ in de zin van ‘lollig’, maar leuk in de zin van verwachtingsvol, excellent en uitdagend.

Het onderwijs van het Thomas a Kempis College heeft drie pijlers:

1. Verbondenheid: samen leren en leven en persoonlijke begeleiding.
2. Fit en sportief: leerlingen krijgen 4 uur sport per week, uit te breiden met trendsporten voor 2 uur per week, de school is een LOOT-school (Landelijke Organisatie Onderwijs en Topsport).

3. Klasse: de school daagt leerlingen uit en zij mogen op hun beurt wat van de school terug verwachten:
- Flexibele organisatie (een havo-leerling kan bijvoorbeeld vwo-wiskunde doen).
 - Elke leerling heeft een coach.
 - Rol van docenten is vooral dienstbaar en zij zijn leerlinggericht (in plaats van leerstofgericht).

Good Practice: maatwerk in het onderwijs

Het Thomas a Kempis College onderscheidt zich van andere scholen doordat maatwerk niet alleen een loze kreet is, maar daadwerkelijk in praktijk wordt gebracht. Dat is zichtbaar aan de grote hoeveelheid leerlingen die nèt een ander traject volgen dan het standaardpad. Is een leerling goed in wiskunde? Dan volgt hij/zij een uur minder wiskunde en werkt hij/zij in het vrijgekomen uur aan iets anders.

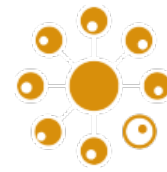
Door de kleinschaligheid van de school zijn docenten en onderwijsondersteunend personeel in staat om zich te richten op het individu in plaats van op de groep. Dat wordt nog eens versterkt door de wijze waarop het mentoraat op deze school is ingericht. Elke docent is mentor van circa 15 leerlingen,

waardoor de docent met elke leerling in gesprek kan gaan over zijn/haar behoeftes en de verwachtingen. Volgt een leerling een speciaal maatwerktraject, dan krijgt hij/zij daarvoor een aparte coach.

Als TopsportTalentSchool is het Thomas a Kempis College gewend om per kind maatwerktrajecten op te zetten. Hoewel de meeste LOOT-leerlingen inmiddels hun onderwijs volgen op het Centre for Sports and Education, zit het leveren van maatwerk in het DNA van de school en haar medewerkers.

Kritische succesfactoren

- Draagvlak voor de (speciale) begeleiding van hoogbegaafde leerlingen.
- Lef tonen en trots durven zijn.

Titus Brandsmalyceum

<https://tbl.hethooghuis.nl/>

Trinitas Gymnasium

‘OP TRINITAS GYMNASIUM IS IEDERE LEERLING UNIEK’

Contactgegevens

Sas van Gentlaan 6, Almere.

Website: <http://www.hetbaken.nl/hetbaken/trinitasgymnasium/>

Over Trinitas Gymnasium

Trinitas Gymnasium is een categoriaal gymnasium. Het is het enige categoriale gymnasium in Almere en in Flevoland. Trinitas Gymnasium is onderdeel van Het Bakken Almere, stichting voor interconfessioneel voortgezet onderwijs. Als schoolorganisatie willen we jonge mensen begeleiden hun plaats in de samenleving te vinden. Ieder mens is uniek, daarom hebben we in ons onderwijs aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en de rol van de mens in de gemeenschap en de omgeving. Er is aandacht voor emancipatie, diversiteit en dialoog tussen mensen met verschillende religieuze, levensbeschouwelijke en culturele achtergronden.

We zijn in 2006 in dit schoolgebouw van start gegaan en in 2011 hebben leerlingen voor het eerst hun eindexamen op Trinitas afgelegd. De school is gehuisvest in een modern en relatief klein schoolgebouw. In ons schoolgebouw is ruimte voor ca. 750 leerlingen. Op dit moment telt de schoolpopulatie ruim 600 leerlingen. Gezien de ontwikkeling en groei van Almere zal dit aantal de komende jaren door kunnen groeien.

Missie, visie en identiteit

Vanuit onze oecumenische visie gaan wij er vanuit dat ieder mens een plaats en een doel heeft in de wereld. We streven er naar om bij te dragen aan de ontwikkeling van jonge mensen. Onze kernwaarden daarbij zijn naastenliefde en respectvol omgaan met elkaar.

Op een dag wist ik het,

Op een dag wist ik,

Dit ben ik, zó moet ik zijn

Zó ben ik bedoeld

Deze zinnen vormen het begin van het gedicht dat hoort bij het kunstwerk in de aula van onze school. Het bronzen beeld heeft de vorm van een omgekeerde boom en wordt ‘Neergroeien’ genoemd. Het is het symbool van de zoektocht naar talenten van leerlingen en medewerkers, naar de vervulling van ieders innerlijke wens. Vanuit dat gezichtspunt willen wij onze leerlingen en medewerkers uitdagen en de ruimte geven om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

De inzet en ontwikkeling van docenten en ondersteunend personeel is gericht op de behoeften en het welbevinden van de leerlingen. Het veilige leef- en leerklimaat dat hierdoor ontstaat geeft leerlingen de ruimte en de stimulans om zich op hun eigen niveau te ontwikkelen en te excelleren, om het maximale uit zichzelf te halen.

Visie op onderwijs aan hoogbegaafden op Trinitas Gymnasium

Gymnasium biedt klassiek, eigentijds onderwijs op maat, met aandacht voor talentontwikkeling. Iedere leerling is uniek. Het onderwijs op Trinitas is dan ook ontwikkelingsgericht. Kern daarvan is de verbinding tussen leer- en ontwikkelingslijnen en het ontwikkelen van de persoonlijke kwaliteiten en talenten in relatie met de buitenwereld. Trinitas zoekt aansluiting bij de ontwikkelingen m.b.t. hoog- en meerbegaafdheid in het basisonderwijs en stimuleert leerlingen in dit kader tot deelname aan activiteiten buiten de eigen school.

Bron: Schoolplan Trinitas Gymnasium

Een groot deel van onze leerlingen is meer- of hoogbegaafd. We stellen ons dan ook ten doel om de individuele kwaliteiten, behoeften en mogelijkheden van onze leerlingen te herkennen, te kennen en te erkennen, waardoor excelleren en talentontwikkeling, passend bij het gymnasium onderwijs, mogelijk wordt en wordt gestimuleerd. Op Trinitas gymnasium erkennen wij dat de onderwijsbehoeften van hoogbegaafde leerlingen anders zijn.

Trinitas Gymnasium biedt onderwijs aan dat past bij het niveau en de ontwikkelingsbehoefte van deze specifieke groep leerlingen. De leerlingen van Trinitas Gymnasium krijgen de ruimte en begeleiding die ze nodig hebben om zich te verbreden, te verdiepen, te ontdekken wie ze (willen) zijn en zowel vanuit historisch, geografisch en sociaal perspectief hun plek op deze wereld te vinden, te begrijpen en te waarderen. Individuele talentontwikkeling en het vergroten van het vermogen en de bereidheid van de leerlingen om samen te werken gaan hand in hand.

Good practices

De leerlingen van de 1e klas nemen in het najaar deel aan de CBO-test, waarbij de cognitie, motivatie en het welbevinden van de leerlingen wordt onderzocht. De uitkomst van deze test levert een profielschets van de leerling die houvast biedt en handvatten geeft bij de begeleiding van de leerling.

Naast de gewone lessen is er ruimte voor het volgen van extra vakken en speciale projecten.

De leerlingen kunnen hun kennis verbreden door onder leiding zelfstandig te werken aan een eigen project. Ze nemen dan de verantwoordelijkheid voor hun eigen leertraject en moeten soms afwegen welke lessen ze wel of niet volgen. Dit noemen we 'verbreden'. Daarnaast volgen de leerlingen in de onderbouw expertmodules waarin ze kennis maken met onderwerpen als Kunst & Design, Chinees, Spaans, psychologie, wetenschap, creatief schrijven, klassiek schilderen en dierengedrag.

In de bovenbouw worden leerlingen gestimuleerd meer vakken te volgen dan verplicht is en/of een deel van hun lestijd modules, masterclasses of lezingen te volgen op een universiteit of hogeschool. Op die manier kunnen de leerlingen op hun eigen manier inhoud en vorm geven aan hun individuele leerweg. Ook bieden we de leerlingen in de bovenbouw de gelegenheid mee te doen aan internationaal erkende examens Engels (Cambridge), Duits (Goethe) en Frans (Delf).

Valkuilen

Op Trinitas Gymnasium willen wij hoogbegaafde leerlingen koesteren en voeden, hen niet als probleem of zorg-leerling benaderen. Op sommige gebieden is daar nog een mentaliteitsverandering nodig.

Er is talent nodig om talent te laten bloeien. In een wereld waarin mensen op elkaar aangewezen zijn vinden we dat het begrip samenwerking integraal in de schoolorganisatie verweven moet zijn. Leerlingen, ouders en medewerkers zijn daarvoor met elkaar verantwoordelijk. In onze snel veranderende maatschappij is het uitgangspunt voor talentontwikkeling voor iedereen een 'éducation permanente'.

De verwachtingen van de verschillende doelgroepen en de eisen die daarbij worden gesteld lopen soms ver uiteen. Het is de kunst en een uitdaging om open in gesprek te blijven binnen de driehoek leerling, ouders en school.

Vechtdal College

“GYMNASIUM XTRA”

Contactgegevens

Adres: Burg. Schuitemstraat 3, 7772 BS Hardenberg.

Website: <http://vechtdalcollege.nl/hardenberg-havo-vwo/>

Over het Vechtdal College

Het Vechtdal College is een brede streekschool (vmbo t/m gymnasium Xtra) waar leerlingen vanuit de verre omtrek met veel plezier naartoe komen.

Onderwijsvisie excellente leerlingen

Het Vechtdal College wil een school zijn waar elke leerling wordt gekend en waar leerlingen hun eigen talenten ontdekken en verder ontwikkelen. Vanuit deze visie geeft het Vechtdal College als gecertificeerde begaafdheidsprofiel school nadrukkelijk ruimte aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. De school krijgt deze leerlingen in beeld door bij aspirant-brugklasleerlingen met een onderbouwde

wvo-advies een aantal CBO-testen af te nemen en door een goed contact te onderhouden met hun basisschool. Mede op basis daarvan wordt een leerling in de Gymnasium Xtra-klas geplaatst. Een behoorlijk deel van deze leerlingen heeft als leerling van groep 8 al deelgenomen aan het programma van de Talentenklas van het Vechtdal College. Voor uitstekend presterende havo/vwo-leerlingen is het mogelijk om gedurende het schooljaar over te stappen naar de Gymnasium-Xtraklas.

Good Practice: Xtra-programma

Brugklas

In de brugklas bestaat het Xtra-programma uit de volgende vakken: Antieke Cultuur, Project Gestuurd Onderwijs en Latijn. Bij Antieke Cultuur draait het om de vergelijking van de moderne en de antieke wereld. Leerlingen doen zelf onderzoek naar enkele aspecten hiervan. Het maken van een brugklasmagazine, een exhibit en lokaal historisch onderzoek maken deel uit van het Project Gestuurd Onderwijs. Hieraan gekoppeld zijn er excursies naar een drukkerijmuseum, NEMO en een pittoresk kerkje. De leerlingen hebben veel keuzevrijheid bij deze vakken. In de tweede helft van het schooljaar

starten alle Xtra-leerlingen met het vak Latijn.

Klas 2 t/m 6

Vanaf klas 2 krijgen de Xtra-leerlingen een programma op maat, waarbij ze kiezen uit een gevarieerd aanbod. Bij de samenstelling van het aanbod heeft de school gelet op spreiding over de aandachtsgebieden cognitief, creatief en sociaal.

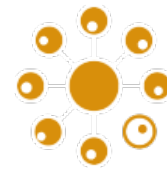
Leerlingen kunnen kiezen voor individuele projecten, projecten die in duo's worden uitgevoerd of ze kunnen vakken volgen die in grotere groepen worden aangeboden. Drie

keer per week kunnen deze leerlingen (middels een les-uit-kaart) in plaats van de reguliere les te volgen, aan hun eigen Xtra-programma gaan werken.

De Xtra-leerlingen in klas 2 t/m 6 worden begeleid door een drietal docenten, die het onderwijsplan bewaken en zich richten op de coaching en de begeleiding van de Xtraprojecten. Ongeveer eens per maand spreekt de begeleider met de leerling. Wanneer het vermoeden bestaat dat een leerling onderpresteert, dan wordt een POPtraject ingezet, eventueel aangevuld met externe expertise.

Kritische succesfactoren

Het is erg belangrijk om de kennis over en de activiteiten voor hoogbegaafde leerlingen goed te borgen.

Walburg College

<https://www.walburgcollege.nl/>

Zaanlands Lyceum

“LAAT ZIEN WAT JE KUNT!”

Contactgegevens

Adres: Vincent van Goghweg 42, 1506 JD Zaandam. Website: <http://www.zaanlands.nl/>

Over de school

Het Zaanlands Lyceum is een openbare school met ambitie. De school heeft een havo-, een atheneum- en een gymnasiumafdeling. De hoogbegaafde leerlingen kiezen van oudsher meestal voor de gymnasiumafdeling. Op alle afdelingen worden leerlingen echter uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen. Daartoe worden in bijna alle leerjaren speciale talentlessen georganiseerd.

De school faciliteert niet alleen cognitief talent. Leerlingen die kunst of sport op een zeer hoog niveau bedrijven, krijgen hierbij van school hulp in de vorm van een persoonlijke mentor en in sommige gevallen een persoonlijk rooster. De school is op grond van deze aanpak door het Olympisch Netwerk Noord-Holland uitgeroepen tot topsportvriendelijke school.

Onderwijsvisie

Van begaafde leerlingen worden goede prestaties verwacht. Zij worden op verschillende manieren gestimuleerd om te laten zien wat ze kunnen. De school biedt een individueel Traject op Maat aan leerlingen die zeer goed presteren of van wie wordt vermoed dat ze onderpresteren. Voor hoogbegaafde leerlingen betekent dit in de praktijk dat zij de school niet kunnen voltooien op intelligentie alleen, maar dat ze worden gedwongen zich in te spannen, doordat in bepaalde gevallen onvoldoendes voor toetsen worden gevolgd door een verplicht inhaalprogramma. Het voorkomen en wegwerken van hiaten in kennis is dan ook een kernthema op school. Daarnaast wordt leerlingen die dat aankunnen en daar behoefte aan hebben de mogelijkheid geboden lessen te schrappen. De vrijgekomen tijd besteden zij aan verdieping, verbreding of versnelling.

Kritische succesfactoren

- Goed onderwijs begint met goede docenten. De school neemt zo veel mogelijk eerstegraads docenten aan, liefst met een universitaire opleiding. Zij kunnen de leerlingen die een traject op maat volgen goed begeleiden.
- Regelmatige schoolbrede bijscholingen over onderwerpen die te maken hebben met hoogbegaafdheid zorgen ervoor dat het team alert is op onderpresteren.
- Een screening op hoogbegaafdheid aan de poort zorgt ervoor dat onderpresteerders snel worden opgespoord.

Goodpractice 1

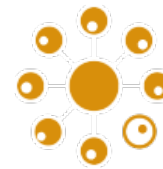
Leerlingen die voor een of meer vakken sneller willen werken, goede resultaten behalen en een jaar eerder het examen willen afronden, krijgen daartoe de mogelijkheid. Ze volgen vanaf de vierde klas de lessen voor dit vak/deze vakken in een hogere klas. Om dit te realiseren wordt voor hen een speciaal rooster samengesteld. In de examenklas volgen deze leerlingen vaak al cursussen aan de universiteit.

Good practice 2

In de onderbouw van het gymnasium en het atheneum kunnen leerlingen op verzoek worden geplaatst in de bèta-plus-klas. Leerlingen van deze klas volgen tot en met klas 6 natuurkunde op een hoger niveau dan de reguliere groepen.

Good practice 3

Leerlingen kunnen vanaf klas 2 worden geplaatst in de English Fast Lane stroom. Dit betekent dat zij sneller door de stof gaan en al in klas 5 vwo het examen Engels voltooien.

Zuider Gymnasium

“TE IPSUM SUPERA! (overtref jezelf)”

Contactgegevens

Adres: Grift 30 3075 SB Rotterdam.

Website: <https://zuidergymnasium.calvijn.nl/>

Facebook: <https://www.facebook.com/zuidergymnasium>

Over de school

Wij zijn er speciaal voor de (aller)slimste leerlingen en dagen hen uit op de manier die bij hen past. Leerlingen kunnen bij ons hun eigen unieke leerroute volgen en worden daarbij intensief begeleid. Zo bieden we vakoverstijgende projecten aan, bijvoorbeeld het ruimtevaartproject en verrijkingsmodules op het gebied van filosofie, psychologie en toneel. Leerlingen kunnen extra vakken kiezen of vakken op universitair niveau volgen. Eindexamen doen kan bij ons voor een of meerdere vakken al in de vierde of vijfde klas.

Onderwijsvisie

Algemeen en voor meer- en hoogbegaafden in het bijzonder: Leren is niet meer zoals het altijd was: het kennismaken van “alles wat er te weten valt”. De nadruk is in de afgelopen eeuw geleidelijk verschoven van de inhoud naar het proces van leren en de focus is komen te liggen op het investeren in jezelf, in je eigen ontwikkeling. Op veel hbo’s en universiteiten is het kunnen tonen van een middelbareschooldiploma dan ook niet meer genoeg om toegelaten te worden. Op het Zuider Gymnasium vinden we daarom dat de leerling vanaf de eerste schooldag moet beseffen dat hij/zij zelfsturend is in zijn eigen ontwikkeling. Wij zijn ervan overtuigd dat de hoogbegaafde leerling, met al zijn talent en potentie, alleen dan optimaal tot bloei kan komen. De persoonlijke ontwikkeling van de leerling, zowel op didactisch als op pedagogisch vlak, staat op onze school voorop. Op het Zuider Gymnasium proberen we als het ware een zaadje te planten dat voor de rest van het leven kan groeien.

Good practice(s)

10-14-onderwijs voor hoogbegaafden.

Kritische succesfactoren

Natuurlijk het beschikken over ruime expertise in de school, voldoende mogelijkheden om het uitdagend aanbod te faciliteren, zoals begeleidende docenten en materialen, maar ook is het nodig dat leerlingen beschikken over een goede basis aan schoolse vaardigheden om een goede start en kans van slagen te kunnen hebben bij ons op het voortgezet onderwijs.